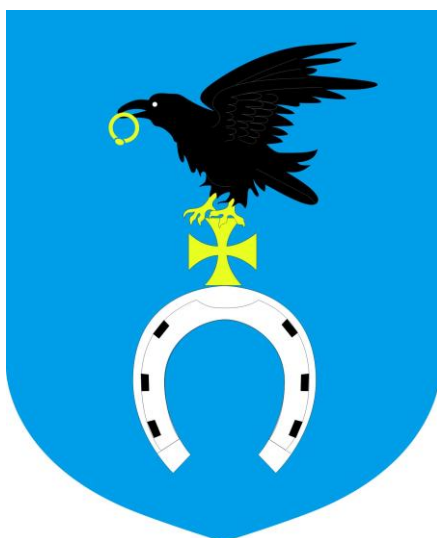


**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE RUDA – HUTA
NA LATA 2015-2020**



Ruda-Huta, maj 2015

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA STRATEGII	5
1.1 Zgodność strategii z krajowymi dokumentami strategicznymi	5
1.2 Zgodność strategii z samorządowymi dokumentami strategicznymi	7
1.3 Krajowe regulacje prawne	9
2. SPOŁECZNO – GOSPODARCZE UWARUNKOWANIA STRATEGII	10
2.1 Położenie geograficzne Gminy Ruda – Huta	10
2.2 Demografia	10
2.3 Zasoby sfery społecznej	14
2.3.1 Pomoc społeczna	14
2.3.2 Kultura	18
2.3.3 Oświata	19
2.3.4 Opieka medyczna	20
2.3.5 Bezpieczeństwo publiczne	21
2.3.6 Sport i rekreacja	21
2.3.7 Gospodarka	21
3. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	21
3.1. Ubóstwo	22
3.2. Bezrobocie	23
3.3. Niepełnosprawność	27
3.4. Przewlekłe choroby	29
3.5. Problemy osób starszych	30
3.6. Problemy opiekuńczo – wychowawcze w rodzinach	32
3.7. Problemy uzależnień	33
3.8. Problem przemocy w rodzinie	35
3.9. Analiza ankiet	36
4. ANALIZA SWOT	47
5. ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RUDA - HUTA NA LATA 2015 – 2020	49
6. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ	53
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	64
8. MONITORING I EWALUACJA	64

WPROWADZENIE

Obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z zapisów ustawy z dnia 12 maja 2004r. o pomocy społecznej. Zgodnie z artykułem 17 ust. 1 pkt. 1 te same ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Artykuł 16 b wyżej przywołanej ustawy określa istotne elementy, które powinny znaleźć się w strategii.

Niniejszy dokument jest usystematyzowaną, długoterminową i perspektywiczną koncepcją polityki społecznej gminy, mającą na celu objęcie wsparciem osoby zagrożone lub dotknięte wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków dla funkcjonowania społeczności lokalnej.

Zarządzeniem Nr 112/2013 Wójta Gminy Ruda – Huta z dnia 31 grudnia 2013 r. został powołany Zespół ds. opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Wyjściowym materiałem diagnostycznym dla budowanej strategii była analiza badawcza problemów społecznych na podstawie ankiet i dokumentacji będącej w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie – Hucie. Zespół dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Ruda - Huta korzystał również z licznych informacji pozyskanych z Urzędu Gminy, Urzędu Statystycznego, jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Przy opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wykorzystano analizę SWOT. Punktem wyjścia była analiza sytuacji polegająca na identyfikacji słabych i mocnych stron istniejących metod rozwiązywania problemów społecznych oraz identyfikacji problemów grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, prowadząca do określenia szans i zagrożeń w otoczeniu.

Podczas opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjęto założenie, że strategia powinna być wyrazem woli mieszkańców, a jej formułowanie i wdrażanie jest procesem społecznym. W tym celu przeprowadzono ankietę wśród 100 osób z terenu Gminy Ruda - Huta.

Strategia ma charakter otwarty, zawiera w sobie założenie ciągłego doskonalenia zawartych w niej zapisów, modyfikacji kierunków działań oraz sposobów realizacji założonych celów. Dobrze opracowana strategia jest podstawą skutecznego pozyskiwania

środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej.

1. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1.1. Zgodność strategii z krajowymi dokumentami strategicznymi

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu.

Celem strategii „Europa 2020” jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie inteligentny – dzięki bardziej efektywnym inwestycjom w edukację, badania naukowe i innowacje; zrównoważony – dzięki zdecydowanemu przesunięciu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i konkurencyjnego przemysłu oraz sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa.

Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie zatrudnienia, badań naukowych, edukacji, ograniczenia ubóstwa oraz w zakresie klimatu i energii.

Jednym z czterech podstawowych priorytetów Unii Europejskiej do 2020 roku jest rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Głównym celem Unii na lata 2014-2020 w zakresie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie natomiast zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln.

Niniejsza strategia wpisuje się w następujące cele rozwojowe Programu:

- Podniesienie poziomu wykształcenia zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę,
- Wspieranie włączenia społecznego zwłaszcza przez ograniczenie ubóstwa.

Polska 2030.Trzecia fala nowoczesności.

Długookresowa Strategia Kraju, obejmująca trzy obszary strategiczne, którym podporządkowane są cele strategiczne oraz kierunki interwencji:

1. Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - a)Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - b)Polska Cyfrowa,
 - c)Kapitał Ludzki,
 - d)Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
2. Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski;
 - a)Rozwój regionalny,
 - b)Transport,

3. Obszar efektywności i sprawności państwa;
 - a)Kapitał Społeczny,
 - b)Sprawne Państwo.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Jest to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym spójna z unijnym dokumentem Europa 2020.

Niniejsza strategia jest zgodna z priorytetami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Kraju, w tym z celami:

- Rozwój kapitału Ludzkiego (w tym zwiększanie aktywności zawodowej),
- Integracja społeczna (w tym: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych).

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Dokument obejmuje zagadnienia partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej. W ramach tego obszaru mają być realizowane działania zmierzające do poprawy mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne. Przyjmuje się, że proces wdrożenia strategii będzie obejmował takie działania, jak: różnorodne formy zachęcania obywateli do zwiększania swojej aktywności na forum publicznym, rozwijanie i promocja indywidualnej filantropii, wolontariatu, jak i społecznej odpowiedzialności biznesu, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym różnorodnych form samopomocy, stworzenie rozwiązań zmierzających do wypracowania i wdrożenia systemu wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego, ułatwienie działalności organizacji obywatelskich

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych. Zgodnie z zapisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (art. 13, ust. 1) jest ona spójna ze Strategią Rozwoju Kraju 2020. SRKL stanowi odpowiedź na konieczność podniesienia jakości życia w Polsce w perspektywie roku 2020. Stanowi jednocześnie punkt wyjścia do rozbudowy i podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w Polsce poprzez zastosowanie właściwych, często bardzo nowatorskich rozwiązań, dostosowanych do potrzeb osób na każdym etapie życia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ruda Huta wpisuje się w cele SRKL, takie jak:

- Wzrost zatrudnienia,
- Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020.

Załącznik do Uchwały nr 121 Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2013 roku (poz. 641). Celem głównym Strategii jest wzrost wydajności pracy we wszystkich sektorach gospodarki Polski Wschodniej. Strategia zawiera trzy strategiczne obszary:

- Innowacyjność,
- Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego,
- Infrastruktura transportowa i elektroenergetyczna.

Kluczowym dla sfery społecznej jest obszar *Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego*. W jego ramach zaplanowano następujące strategiczne kierunki działań:

- przeciwdziałanie wykluczeniu na rynku pracy;
- wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy.

1.2. Zgodność strategii z samorządowymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006 – 2020.

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006 - 2020 (obowiązująca od 01.01.2006 r.) przyjęta została Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXXVI/530/05 w dniu 4 lipca 2005 r. W strategii przyjęto jako cel generalny: „Osiągnięcie trwałego rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez wykorzystanie geograficznego położenia regionu jako platformy współpracy krajów Europy Wschodniej i Zachodniej”.

Autorzy sformułowali w strategii następujące priorytety:

1. Restrukturyzacja rolnictwa oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.
2. Rozbudowa i modernizacja systemu komunikacyjnego i przejść granicznych.
3. Tworzenie kompleksowych systemów infrastruktury ekonomicznej.
4. Rozwój systemu przygotowania kadr.

5. Poprawa kondycji ekologicznej środowiska.
6. Tworzenie warunków racjonalnej i ekonomicznie efektywnej urbanizacji województwa.
7. Ochrona i pomnażanie dziedzictwa kulturowego oraz jego wykorzystanie dla harmonijnego rozwoju społecznego.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020.

Przyjęta została uchwałą Nr XXXVIII/612/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 20 grudnia 2013 r. W dokumencie wyodrębniono siedem celów głównych:

1. Wzrost zatrudnienia i ograniczenie poziomu ubóstwa w województwie lubelskim do 2020 roku.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzrost aktywności i udziału w życiu społecznym osób starszych.
3. Budowa spójnego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę w woj. lubelskim.
4. Włączenie niepełnosprawnych mieszkańców województwa lubelskiego w życie społeczne.
5. Włączenie osób z zaburzeniami psychicznymi w życie społeczne i zawodowe.
6. Aktywne społeczności lokalne województwa lubelskiego.
7. Budowa efektywnej ekonomii społecznej w województwie lubelskim.

Strategia Rozwoju Powiatu Chełmskiego na lata 2008 – 2015

Obejmuje 4 priorytety/cele strategiczne:

1. Zwiększenie konkurencyjności lokalnej gospodarki.
2. Poprawa atrakcyjności turystycznej powiatu.
3. Wzrost poziomu zatrudnienia mieszkańców powiatu.
4. Poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz ograniczenie wykluczenia społecznego.

Strategia Rozwoju gminy Ruda – Huta na lata 2008 – 2015.

Obejmuje:

1. Rozwinięcie bazy turystyczno-wypoczynkowej, zwłaszcza agroturystycznej, aktywna promocja walorów przyrodniczych gminy.
2. Poprawę życia w gminie poprzez rozwój i unowocześnienie infrastruktury społecznej.

3. Rozwój i unowocześnienie infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska i rozwojowi odnawialnych źródeł energii.
4. Rozwój i unowocześnienie infrastruktury technicznej na terenie gminy sprzyjającej rozwojowi obszarów wiejskich.

1.3 Krajowe regulacje prawne

Sformułowanie uregulowań prawnych dotyczących opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych w ustawie o pomocy społecznej nie oznacza, że strategia powinna skupiać się jedynie na rozwiązywaniu problemów z zakresu pomocy społecznej, ale obejmować wszystkie obszary polityki społecznej mające wpływ na poprawę funkcjonowania lokalnej społeczności. System pomocy społecznej zsynchronizowany jest często z innymi aktami prawnymi, które bezpośrednio wpływają na działania w obszarze polityki społecznej. Należą do nich w szczególności:

- 1) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43 poz. 225 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234 poz. 1536 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 20 września 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2011 Nr 149, poz. 887 z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- 9) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.),
- 10) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. 2001 Nr 71 poz. 734 z późn. zm.),
- 11) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

(Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z póź. zm.),

12) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43 poz. 225 z póź. zm.).

2. SPOŁECZNO – GOSPODARCZE UWARUNKOWANIA STRATEGII

2.1. Położenie geograficzne Gminy Ruda – Huta

Gmina Ruda-Huta położona jest we wschodniej części województwa lubelskiego i zajmuje powierzchnię 11 221 ha. Wschodnią granicę gminy stanowi rzeka Bug, będąca granicą państwa z Ukrainą, a jednocześnie wschodnią granicą Unii Europejskiej. Od południa graniczy z gminą Dorohusk, od zachodu z gminą Chełm, od północy z gminą Sawin i Wola Uhruska. Gmina położona jest w odległości:

- 15 km od Chełma,
- 24 km od przejścia granicznego w Dorohusku,
- 44 km od Włodawy.

Ruda-Huta usytuowana jest w następujących regionach:

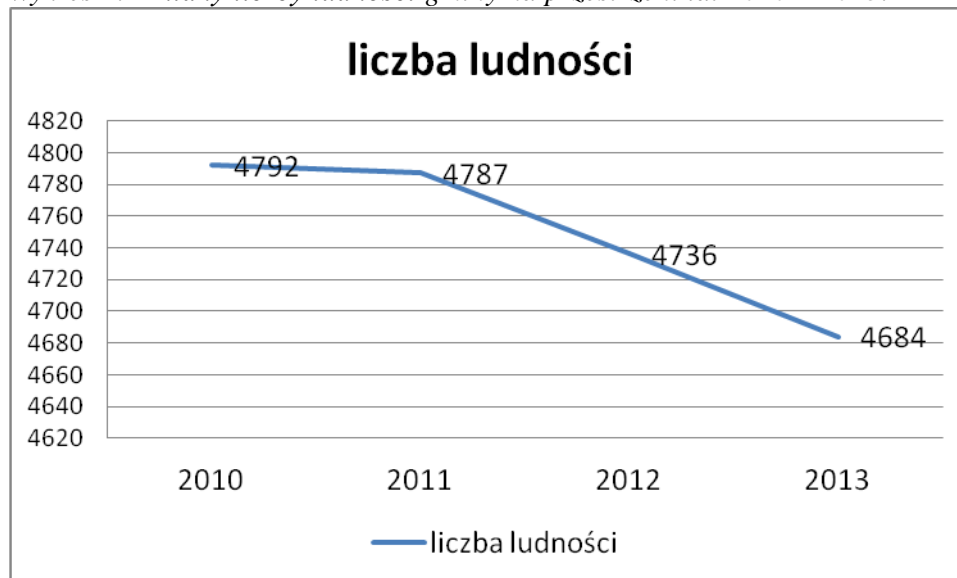
- Podprowincja - Polesie,
- Makroregion - Polesie Wołyńskie,
- Mezoregion - Obniżenie Dubienki - większa część gminy,
- Północne, niewielkie fragmenty gminy leżą w obrębie tzw. Łuku Uhruskiego.

Polesie Wołyńskie stanowi jednostkę przejściową pomiędzy właściwym Polesiem, a Wyżynami: Lubelską i Wołyńską. Charakterystyczną cechą tego regionu są wznoszące się wśród równin dosyć wysokie garby, zbudowane z margli kredowych i trzeciorzędowych piaskowców. Obniżenie Dubienki obejmujące większość gminy Ruda-Huta tworzy zatokę równin poleskich, wysuniętą wzdłuż Bugu na południe. Skrasowiałe podłoże kredowe tworzy tu układ drobnych form. W zagłębieniach terenu występują gleby piaszczyste, mady i torfy, na których przeważają rozległe łąki.

2.2. Demografia

Na sytuację społeczną gminy niewątpliwie mają wpływ zachodzące w ostatnich latach procesy demograficzne. Liczba ludności gminy wykazuje stopniową tendencję spadkową.

Wykres 1: Zmiany liczby ludności gminy na przestrzeni lat 2010 – 2013.

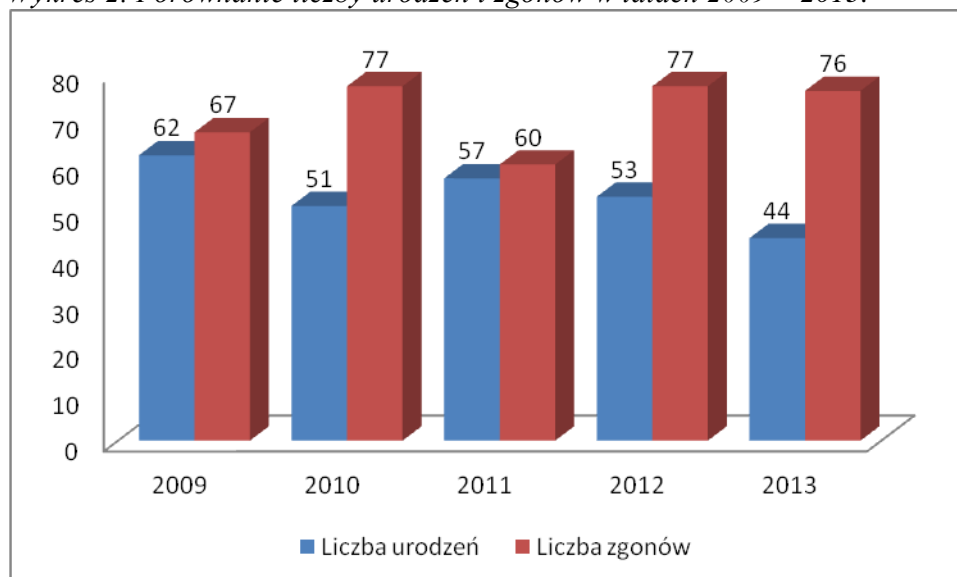


Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Pomiędzy rokiem 2010 a 2013 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 108 osób. Można zakładać, że jest to tendencja o stałym charakterze, co jest niepokojącym zjawiskiem. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi w przybliżeniu 45 osób na km².

Niewątpliwie na zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy wpłynął ujemny przyrost naturalny w omawianym okresie, tzn. liczba urodzeń żywych była niższa niż liczba zgonów. W roku 2013 urodziło się o 18 dzieci mniej niż w 2009 r. Istnieje uzasadniona obawa, że ten niepokojący trend się utrzyma.

Wykres 2. Porównanie liczby urodzeń i zgonów w latach 2009 – 2013.

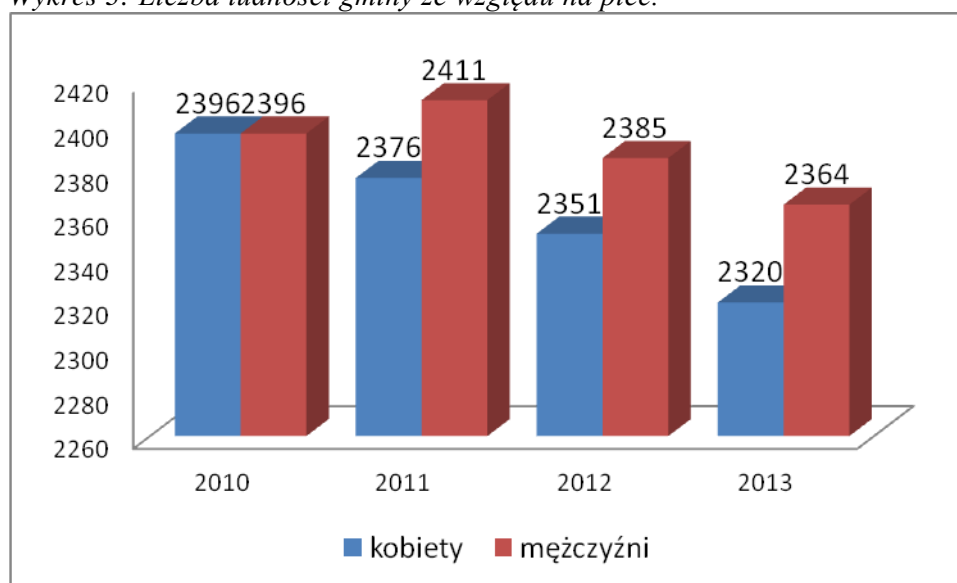


Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Ponadto warto zauważyć, że w roku 2013 odnotowano największą w badanym okresie różnicę pomiędzy liczbą zgonów a urodzeń.

Analizując sytuację demograficzną w okresie od 2009r. do 2013r. należy zauważyć, że liczba dzieci urodzonych w Gminie Ruda – Huta spada, po niewielkim wzroście w 2011 r.

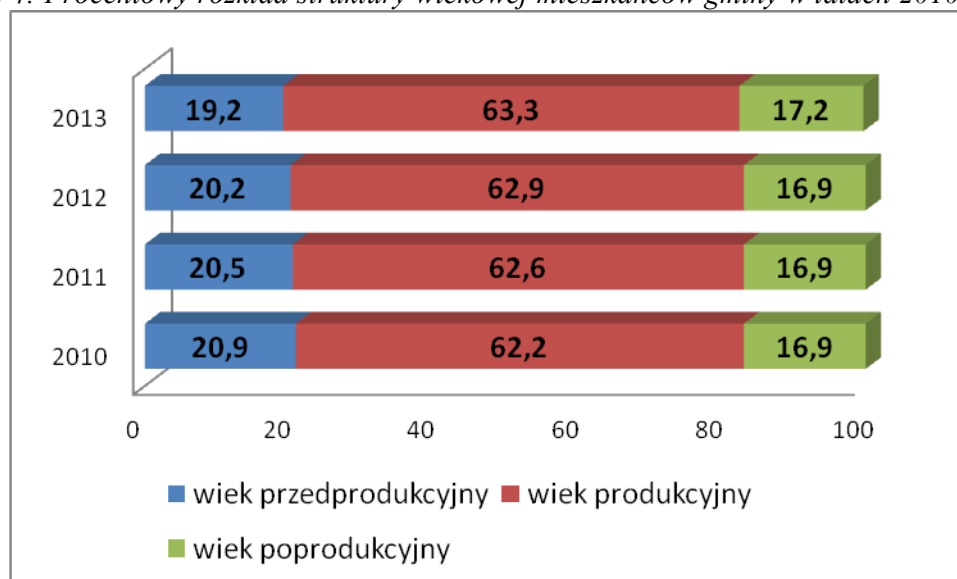
Wykres 3: Liczba ludności gminy ze względu na płeć.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analizując strukturę płci w badanym okresie zauważymy większy udział mężczyzn niż kobiet w ogólnej liczbie ludności.

Wykres 4: Procentowy rozkład struktury wiekowej mieszkańców gminy w latach 2010 – 2013



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W roku 2009 osoby w wieku przed podjęciem aktywności zawodowej stanowiły 20,9%, a osoby w wieku poprodukcyjnym 16,9% ogółu mieszkańców gminy. Natomiast w roku 2013 stanowiły odpowiednio 19,2% i 17,2%. Zmniejszyła się zatem stopniowo procentowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym, a zwiększa osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji gminy.

Tabela 1: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Ruda – Huta w latach 2010 – 2013.

Wiek	2010	2011	2012	2013
Przedprodukcyjny 0-17 lat	1001	983	956	901
Produkcyjny 18 - 59/64 lat	2983	2996	2980	2977
Poprodukcyjny 60/65 lat i więcej	808	808	800	806
Razem	4792	4787	4736	4684

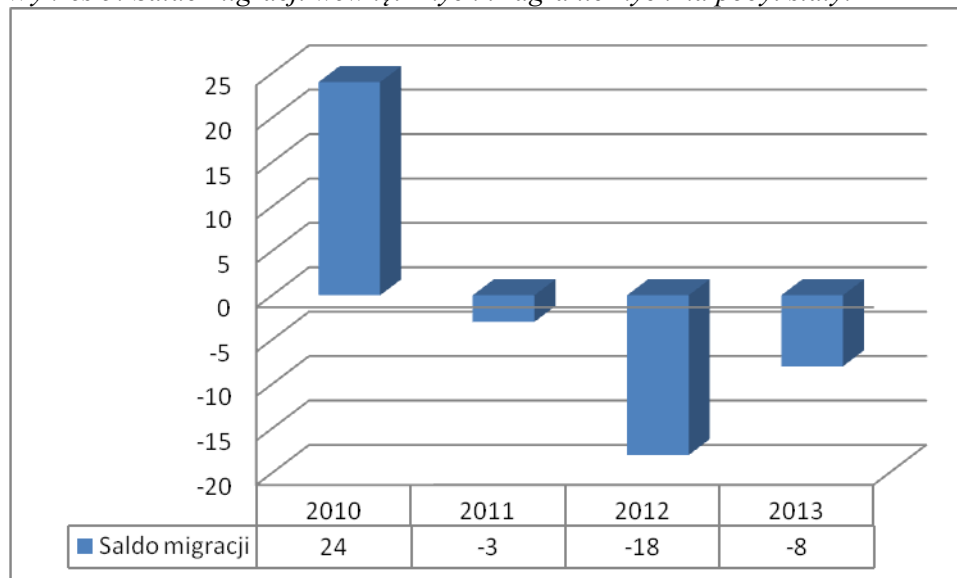
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Powyższe dane wskazują, że proces starzenia się społeczeństwa gminy postępuje sukcesywnie, co wpisuje się w ogólną tendencję panującą w naszym kraju. W świetle tego faktu sprawą oczywistą staje się, że coraz silniej będą odczuwane problemy i potrzeby ludzi starszych.

Migracje ludności to przemieszczenia związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego i przekroczeniem granicy administracyjnej jednostki terytorialnej. Migracją jest zatem zmiana miejsca zamieszkania z jednej gminy do drugiej; migracją nie jest zmiana adresu w ramach tej samej gminy miejskiej, wiejskiej, części miejskiej lub wiejskiej gminy miejsko – wiejskiej. Migracją jest również zmiana kraju zamieszkania.

Saldo migracji jest to różnica pomiędzy liczbą osób które napłynęły a liczbą osób które opuściły dane terytorium w badanym czasie.

Wykres 5: Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analizując dane w powyższym wykresie należy wskazać, że w badanym okresie saldo migracji ulegało wahaniom. Od roku 2011 utrzymuje się ujemne saldo migracji.

2.3. Zasoby sfery społecznej

2.3.1. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Ruda – Huta realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie – Hucie.

Podstawową działalnością Ośrodka jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej w oparciu o instrumenty określone w ustawie o pomocy społecznej, a więc podejmowanie działań, których celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Ośrodek realizuje zadania pomocy społecznej poprzez: przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, pracę socjalną, prowadzenie i rozwijanie niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych.

Ośrodek realizuje zadania:

- własne gminy o charakterze obowiązkowym,
- własne gminy o charakterze fakultatywnym,
- zlecone z zakresu administracji rządowej
- wynikające z rządowych i gminnych programów pomocy społecznej,
- wynikające z uchwał Rady gminy Ruda – Huta.

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą ze środków budżetu gminy, z dotacji rządowych oraz z funduszy unijnych pozyskanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Tabela 2. Liczba osób i rodzin objętych pomocą materialną i socjalną w Gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014.

Rok	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin
2010	623	369
2011	578	364
2012	555	356
2013	547	343
2014	497	296

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS.

Na przestrzeni lat 2010 – 2014 ogólna liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się. Tendencja ta ma jak się wydaje trwały charakter.

Populacja rodzin objętych pomocą społeczną jest zróżnicowana. Obserwuje się to zarówno biorąc pod uwagę strukturę wiekową, liczebność gospodarstw domowych, typy rodzin oraz obszary problemowe, czyli trudności z jakimi borykają się poszczególne rodziny.

Tabela 3: Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2010 – 2014.

Wyszczególnienie	Lata				
	2010	2011	2012	2013	2014
Rodziny ogółem	369	364	356	343	306
Rodziny z dziećmi ogółem	179	167	141	135	120
Rodziny niepełne ogółem	40	39	42	37	27
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	75	56	55	50	50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS.

Tabela 4: Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą materialną i socjalną w Gminie Ruda-Huta w latach 2010 – 2013.

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin				
	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.
1	35	35	35	35	18
2	82	77	58	55	58
3	41	34	31	31	29
4 i więcej	21	21	17	14	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS.

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że na przestrzeni lat 2010 – 2014 znacząco zmieniła się struktura rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W omawianym przedziale czasowym o 24 zmniejszyła się liczba rodzin z dwójką dzieci. Ponadto zmniejszyła się liczba rodzin z trójką oraz czwórką i większą liczbą dzieci odpowiednio o 12 i 6 rodzin.

Tabela 5: Powody przyznania pomocy z pomocy społecznej

Nazwa powodu	Liczba osób /rodzin			
	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.
Ubóstwo	271	284	271	241
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	90	95	93	68
w tym: wielodzietność	53	47	55	42
Bezrobocie	206	201	197	174

Niepełnosprawność	124	136	135	128
Długotrwała lub ciężka choroba	127	144	136	108
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	43	46	53	43
rodziny niepełne	38	43	50	41
rodziny wielodzietne	8	5	7	9
Przemoc w rodzinie	3	7	6	1
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
Alkoholizm	7	31	30	26
Narkomania	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	9	5	6
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS.

Obserwuje się, iż często w jednej rodzinie występuje kilka problemów jednocześnie. Z powyższego zestawienia wynika że od lat najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej są: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, oraz niepełnosprawność.

Ponadto Ośrodek realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz własne gminy powierzone mu na podstawie innych ustaw.

Do dodatkowych zadań należy:

- Przyznawanie dodatków mieszkaniowych,
- Przyznawanie dodatków energetycznych,
- Przyznawanie świadczeń rodzinnych,
- Prowadzenie postępowań w sprawie świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego oraz postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,

- Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty EFS,
- Przyznawanie Kart Dużej Rodziny.

2.3.2. Kultura

Działalność czytelniczą, kulturalną i edukacyjną w Gminie Ruda – Huta prowadzi Biblioteka Publiczna Gminy Ruda – Huta. W roku 2013 uległa zmianie jej struktura. Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Ruda – Huta z dnia 22 maja 2013 r. zmieniającą statut Biblioteki - likwidacji uległy dwie dotychczasowe filie w Rudce i Leśniczówce. Na dzień 31.12.2013r. zarejestrowanych było łącznie 676 czytelników. W ciągu 2013 r. Bibliotekę odwiedziło 3291 osób, natomiast 2912 osób skorzystało z czytelni. Według stanu na 31.12.2013 r. księgozbiór liczył 8255 woluminów. Biblioteka jest wydawcą kwartalnika pt. „Przegląd Wydarzeń w Gminie Ruda – Huta”. Funkcjonuje w niej Dyskusyjny Klub Książki oraz koło literackie „Zza rudzianej ściany”.

Ponadto działalnością kulturalną zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie – Hucie. W strukturze GOK-u funkcjonują:

- Dom Kultury w Rudzie – Kolonii, który jest siedzibą GOK-u;
- Dom Kultury w Żalinie oraz
- Centrum Kultury i Rekreacji w Rudce.

W zakresie działalności kulturalnej prowadzone są następujące formy pracy:

- Grupa plastyczna;
- Grupa recytatorska;
- Kapela „Rudniacy”;
- Zespół śpiewaczy „Jarzębina Czerwona”;
- Zespół śpiewaczy „Wiśniowy Sad”;
- Zespół „Bokoryna”;
- Zespół „Akord”;
- Teatr obrzędowy „Jarzębina Czerwona”;
- Teatr młodzieżowy „Teatr OKO”;
- Teatr „OKO” – młodsza grupa;
- Sekcja tańca współczesnego i klasycznego;
- Zajęcia instrumentalne (nauka gry na gitarze klasycznej, akordeonie, saksofonie oraz instrumentach klawiszowych);
- Sekcja KRAV MAGA;
- Współpraca z twórcami z terenu gminy oraz Kołami Gospodyń Wiejskich w Żalinie i Rudzie-Kolonii.

Ponadto Gminny Ośrodek Kultury jest organizatorem lub współorganizatorem wielu imprez i wydarzeń kulturalnych, które cyklicznie odbywają się na terenie gminy,

np.: „Wieczór Kolęd i Pastorałek”, „Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy – Ruda – Huta”, festyn ekologiczny „Eko Majówka”, festyn rodzinny „Dzień Dziecka”, „Ogólnopolski Festiwal Teatrów, Monodramistów Wyżyna Teatralna”; uroczystości imieninowe Dębu Bolko – „Bolkowanie”; „Popołudnie z Hutnikiem”, „Konkurs Recytatorski dla Dzieci i Młodzieży”.

2.3.3. Oświata

Nauczanie na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym realizuje na terenie gminy Zespół Szkół w Rudzie – Hucie. Ponadto od 2013 r. stowarzyszenie „Pod Zieloną Koniczynką” prowadzi przedszkole dla 20 dzieci.

Tabela 6: Dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkole podstawowej

Rok	Oddziały przedszkolne przy szkole podstawowej		
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba etatów
2010	1	64	b.d.
2011	1	60	3,56
2012	2	49	3,95
2013	2	60	3,79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 7: Uczniowie objęci nauczaniem podstawowym i gimnazjalnym na terenie gminy

Rok	Szkoły podstawowe				Gimnazjum			
	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba etatów nauczycielskich	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba etatów nauczycielskich
2010	3	281	18	b.d.	1	163	6	b.d.
2011	2	275	15	19,32	1	151	6	11,86
2012	2	256	15	18,69	1	137	6	9,89
2013	2	237	15	18,89	1	140	6	9,81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Jak wskazują dane zawarte w tabeli systematycznie maleje liczba uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjum. Przyczyn tego zjawiska należy upatrywać w spadku przyrostu naturalnego na terenie gminy oraz migrację wewnętrzną oraz zewnętrzną, czyli zarobkową do innych krajów UE.

2.3.4. Opieka medyczna

Opiekę medyczną w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „RUDA-MED.” w oparciu o kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Zakres podstawowej opieki zdrowotnej obejmuje:

- porady lekarskie (średnio miesięcznie ilość porad waha się od 750 do 800),
- porady pielęgniarki w gabinecie zabiegowym (około 710 miesięcznie),
- porady pielęgniarek środowiskowych (około 200 miesięcznie),
- opiekę położnej,
- gabinet medycyny szkolnej.

/Źródło powyższych danych: Sprawozdanie z działalności NZOZ „RUDA-MED.”/

Najbliższy szpital oraz specjalistyczne przychodnie świadczące usługi medyczne na rzecz mieszkańców gminy znajdują się w Chełmie.

Działalność stomatologiczna na terenie gminy prowadzona jest w ramach indywidualnej praktyki stomatologicznej w oparciu o kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia. W roku 2013 udzielono 1874 porady stomatologiczne w tym przyjęto 407 pacjentów do 18 roku życia oraz 190 osób w wieku 65 lat i więcej.

/Źródło powyższych danych: Sprawozdanie z działalności stomatologicznej na terenie Gminy Ruda – Huta w roku 2013, Indywidualna Praktyka Stomatologiczna/

2.3.5. Bezpieczeństwo publiczne

Usługi związane z bezpieczeństwem publicznym sprawuje Komenda Miejska Policji w Chełmie oraz w miejscowościach przygranicznych funkcjonariusze Straży Granicznej Placówki SG w Woli Uhruskiej.

Zabezpieczenie przeciwpożarowe zapewnia Komenda Miejska Państwowej Straży pożarnej w Chełmie i Ochotnicza Straż Pożarna w miejscowościach: Ruda – Kolonia, Leniczówka i Żalin.

2.3.6. Sport i rekreacja

Do urządzeń sportowych na terenie gminy należą boiska sportowe w miejscowości Ruda-Huta, są to:

- 2 boiska sportowe do gier dużych
- boisko sportowe przy szkole - jako urządzone,
- boiska sportowe wiejskie nie urządzone w miejscowości Gotówka o pow. 0,70 ha, Ruda Kolonia o pow. 1,0 ha, i Iłowa o pow. 0,8 ha.

Do urządzeń sportowo-rekreacyjnych zaliczyć można siłownię, która mieści się w miejscowości Ruda-Huta.

Stan zagospodarowania obiektów i terenów sportowo-rekreacyjnych w gminie jest nie wystarczający dla potrzeb mieszkańców, gdyż brakuje obiektów służących zajęciom sportowym i rekreacyjnym w okresie całorocznym.

2.3.7. Gospodarka

Gmina Ruda Huta ma charakter typowo rolniczy. Ogółem na terenie gminy jest 1020 gospodarstw rolnych, w tym 334 do 1 ha włącznie. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych ma 5,63 ha, niewielki procent stanowią gospodarstwa powyżej 15 ha. Działalność rolnicza jest podstawowym źródłem zarobkowania dla większości mieszkańców gminy. W hodowli zwierząt przeważa hodowla bydła i trzody chlewnej. Natomiast w produkcji roślinnej dominuje uprawa ziemniaka i zbóż. Działalność gospodarcza w gminie głównie związana jest z obsługą rolnictwa i ludności wiejskiej.

W gminie Ruda-Huta na dzień 31 grudnia 2013 roku zarejestrowanych było 156 podmiotów działalności gospodarczej. Większość z tych podmiotów gospodarczych zajmowała się działalnością handlową i usługową – 42, budownictwem – 27, rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – 17, transportem i gospodarką magazynową – 13 i przetwórstwem przemysłowym -12. Część mieszkańców gminy zatrudniona jest w jednostkach samorządowych, ośrodku zdrowia lub dojeżdża do różnych zakładów pracy w Chełmie i Lublinie. Do największych firm działających na terenie gminy należy: Aqua East Sp. z o.o. i firma przewozowa „Szalewicz Szalewicz”.

3. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

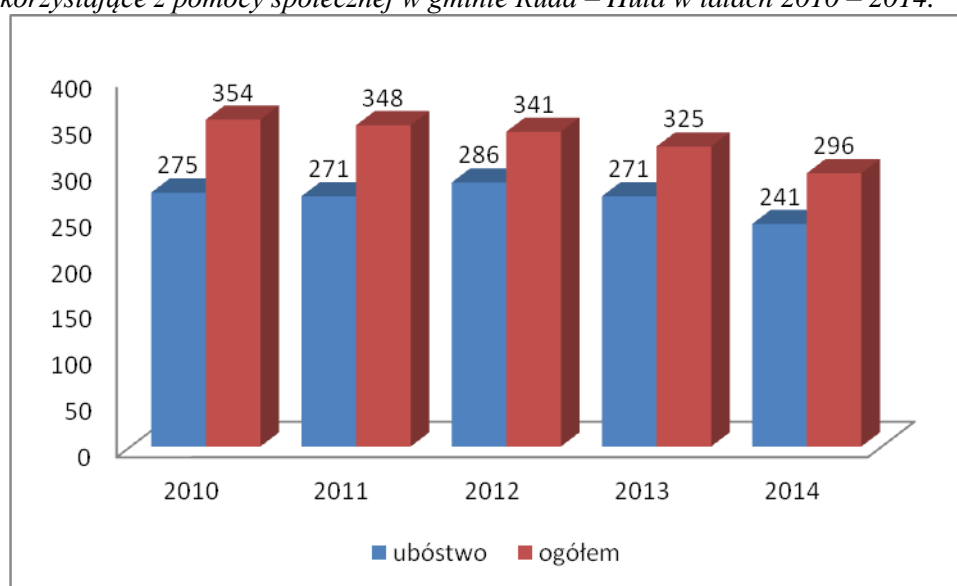
Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Określenie problemów społecznych przez reprezentantów społeczeństwa oraz analiza danych jednostek instytucji lokalnych, wyodrębniły następujące obszary problemowe:

3.1. Ubóstwo

Ubóstwo jest brakiem dostatecznych środków materialnych do życia, biedą, niedostatkiem. Można je rozumieć jako stan poniżej pewnego, zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb. Można je również pojmować jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.¹

Ubóstwo to główna przyczyna, z powodu której beneficjenci ubiegają się o świadczenia pomocy społecznej.

Wykres 6: Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa a rodziny ogółem korzystające z pomocy społecznej w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014.



Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych OPS.

Działania zmierzające do ograniczenia zjawiska ubóstwa powinny być prowadzone wielopłaszczyznowo. Jednym z istotnych działań jest rozbudzenie aktywności osób i rodzin dotkniętych tym problemem, poprzez zainteresowanie ich udziałem w gospodarce rynkowej, rozbudzenie potrzeby kształcenia się, walkę z patologią i wykluczeniem społecznym, a nade wszystko wzmocnienie i odbudowywanie roli rodziny. W tym celu konieczna wydaje się zmiana świadomości społecznej, wzmocnienie inicjatyw w zakresie kształtowania postaw i wychowania oraz stworzenia warunków komunikacji społecznej. Dlatego cenne są wszelkie inicjatywy ze strony gminy, które skupiają wokół wszystkie środowiska.

Pomoc społeczna nastawiona jest przede wszystkim na zaspokojenie bieżących potrzeb rodzin: zapewnienie środków na żywność, opał, leki, dożywianie dzieci. Problem

¹ J. Auleytner, K. Głębička, *Polskie kwestie socjalne na przełomie wieków*, Warszawa 2001, s. 50 – 51.

ubóstwa wymusza na Ośrodku Pomocy Społecznej prowadzenie intensywnej pracy socjalnej, ukierunkowanej na kształtowanie u jego klientów odpowiedzialności za swój los i umiejętność przystosowania się do istniejącej rzeczywistości. Jest to niewątpliwie bardzo istotne wsparcie w bieżącym funkcjonowaniu rodziny, jednak niewystarczające. Działania na rzecz walki z ubóstwem powinny być wielokierunkowe i podejmowane nie tylko w obszarze pomocy społecznej, ale także w szerszych sferach z zakresu polityki społecznej.

Ubóstwo to główna przyczyna, z powodu której beneficjenci ubiegają się o świadczenia pomocy społecznej.

W gminie Ruda – Huta dotyczy głównie osób i rodzin, które:

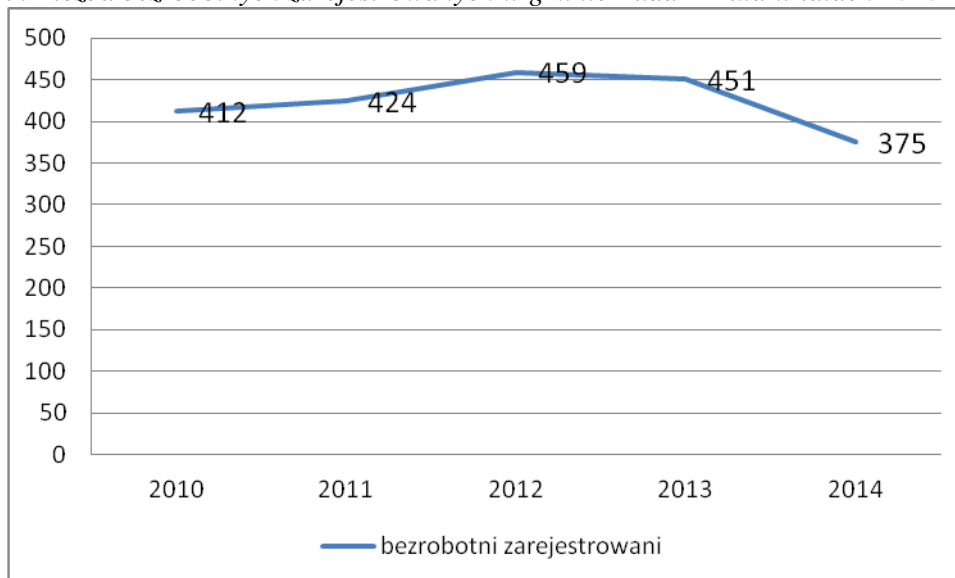
- żyją w niekorzystnych warunkach materialnych,
- nie posiadają odpowiednich kwalifikacji umożliwiających im wejście na rynek pracy,
- posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych (codziennych) zasobów społecznych na skutek niepełnosprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby czy innych cech indywidualnych,
- są przedmiotem niszczącego działania innych osób: przemocy, agresji.

3.2. Bezrobocie

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia oraz innej pracy zarobkowej.

Polityka rynku pracy skupia się jedynie na osobach widniejących w rejestrach urzędów pracy, gdyż tylko te dane są weryfikowalne. Na ich podstawie opracowywana jest także niniejsza analiza.

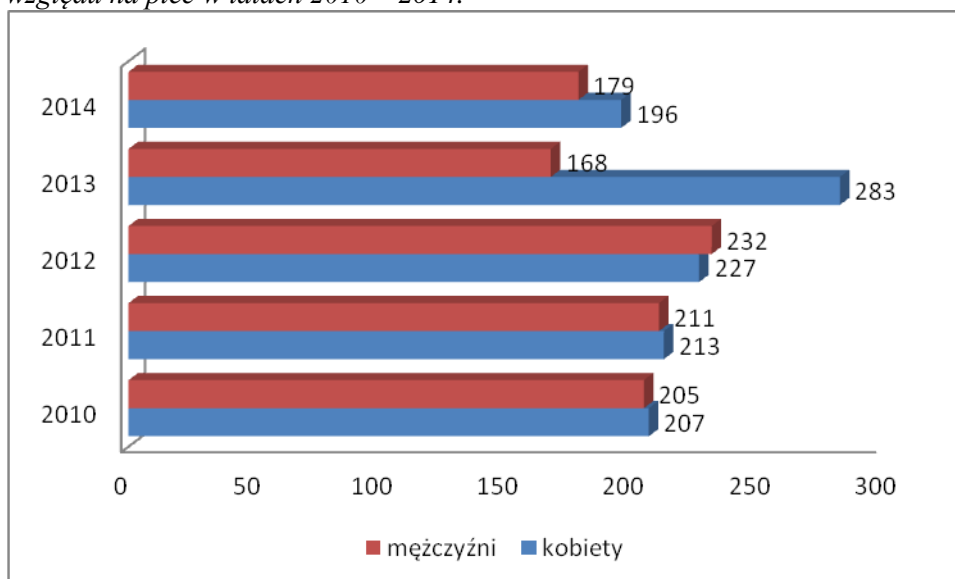
Wykres 7: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chełmie.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmie w dniu 31.12.2014 r. z terenu Gminy Ruda – Huta wynosiła 375 osób. W odniesieniu do stanu z przed roku odnotowano spadek bezrobocia o 76 osób. Liczba osób bezrobotnych w badanym okresie ulegała wahaniom. Najwięcej bezrobotnych Powiatowy Urząd Pracy odnotował w 2012 r. – 459 osób. Od 2012 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zaczęła maleć.

Wykres 8. Bezrobotni z terenu gminy Ruda – Huta zarejestrowani w PUP podzieleni ze względu na płeć w latach 2010 – 2014.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chełmie.

W analizowanym okresie z wyłączeniem roku 2012 wśród zarejestrowanych bezrobotnych z terenu Gminy Ruda – Huta więcej było kobiet niż mężczyzn. Jak wskazują autorzy Diagnozy Społecznej 2011 w Polsce nadal silne są uwarunkowania kulturowe łączenia pracy zawodowej i obowiązków domowych przez kobiety, co może być głównym powodem przewagi kobiet wśród osób zarejestrowanych. Kobiety częściej opiekują się dziećmi, zajmują dziećmi, czy sprawują opiekę nad starszymi czy niepełnosprawnymi członkami gospodarstw domowych co utrudnia im wejście na rynek pracy.²

Tabela 8: Bezrobotni z terenu gminy Ruda – Huta zarejestrowani w PUP w Chelmie podzieleni ze względu na płeć w latach 2013 – 2014.

Przedział wiekowy	Liczba bezrobotnych			
	31.12.2013r.	% udział	31.12.2014r.	% udział
18-25 <i>Przedział zawiera 7 roczników</i>	84	18,6%	72	19,2%
26-49 <i>Przedział zawiera 27 roczników</i>	271	60,1%	215	57,3%
50-67 <i>Przedział zawiera 7 roczników</i>	96	21,3%	88	23,5%
Ogółem	451	100%	375	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chelmie.

We wszystkich przedziałach wiekowych nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych. Z analizy struktury zarejestrowanych bezrobotnych według wieku wynika, że zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2014 r. zwiększył się udział osób bezrobotnych znajdujących się w przedziale wiekowym 18 – 25 lat oraz 50 - 67 lat w stosunku do sytuacji sprzed roku. W przypadku osób młodych do 25 lat trudność w odnalezieniu stabilnego zatrudnienia wynika z braku doświadczenia zawodowego. Uwzględniając rocznikowy przekrój zarejestrowanych bezrobotnych największa ich liczba znajduje się w przedziale wiekowym 50 – 67 lat, gdyż na jeden rok przypadało na koniec 2014 r. ponad 12 osób. Wzrost udziału % osób z przedziału wiekowego 50 – 67 lat jest zjawiskiem niepokojącym, ponieważ to wiek powoduje spadek ich atrakcyjności na rynku pracy. W grupie wiekowej 26 – 49 według stanu na koniec 2014 r. na jeden rok przypadało niespełna 8 osób. Jest to najliczniejsza grupa wiekowa, której udział w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych zmniejszył się w stosunku do 2013 r.

² red. J. Czapiński, T. Panek, *Diagnoza Społeczna 2011, Warunki i jakość życia Polaków*

Tabela 9: Bezrobotni z terenu gminy Ruda – Huta zarejestrowani w PUP w Chelmie podzieleni ze względu na wykształcenie w latach 2013 – 2014.

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych			
	31.12.2013r.	% udział	31.12.2014r.	% udział
Wyższe	36	8%	21	5,6%
Policealne i średnie	155	34,4%	126	33,6%
Zasadnicze zawodowe	115	25,5%	103	27,5%
Gimnazjalne i poniżej	145	32,1%	125	33,3%
Ogółem	451	100%	375	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chelmie.

Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem policealnym i średnim – 33,6% oraz gimnazjalnym i poniżej – 33,3%. Najmniejszą grupę stanowią bezrobotni z wyższym wykształceniem – 5,6%. Spośród osób bezrobotnych przeszło 60% - według stanu na 31.12.2014 r., legitymuje się wykształceniem najwyżej zasadniczym zawodowym.

Tabela 10: Bezrobotni z terenu gminy Ruda – Huta zarejestrowani w PUP w Chelmie podzieleni ze względu na okres pozostawania bez pracy w latach 2013 – 2014.

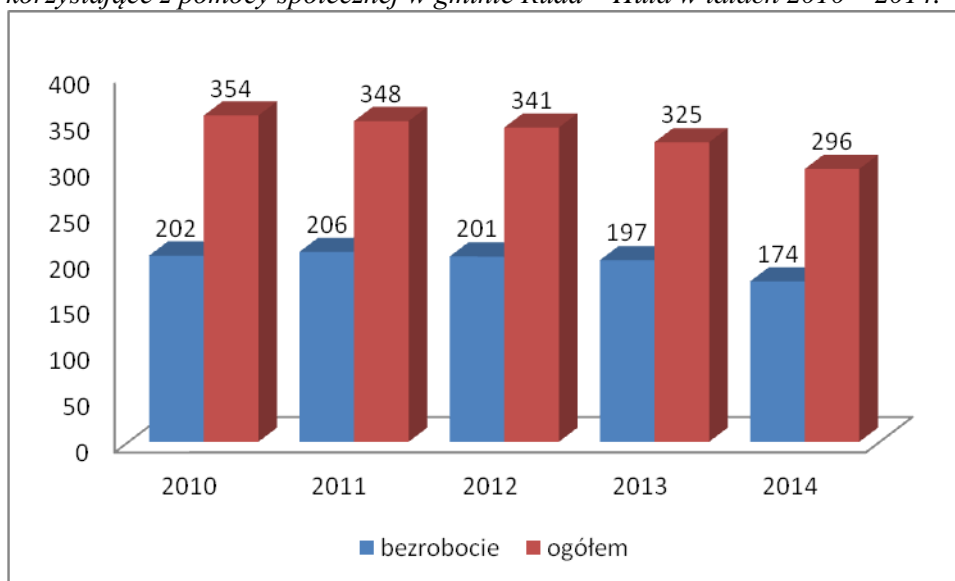
Staż bezrobocia	Liczba bezrobotnych			
	31.12.2013r.	% udział	31.12.2014r.	% udział
Do 12 miesięcy	150	33,3%	107	28,5%
Powyżej 12 miesięcy	301	66,7%	268	71,5%
Ogółem	451	100%	375	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Chelmie.

Czynnikiem w dużym stopniu determinującym problem bezrobocia, jest okres pozostawania bez pracy. Zdecydowana większość osób zarejestrowanych w analizowanym okresie to osoby długotrwale bezrobotne.

Osoby pozostające bez zatrudnienia najczęściej stają się klientami Ośrodka Pomocy Społecznej. Bezrobocie jest drugim w kolejności powodem ubiegania się o pomoc społeczną wśród mieszkańców gminy.

Wykres 9: Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia, a rodziny ogółem korzystające z pomocy społecznej w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rudzie - Hucie.

Z danych przytoczonych na powyższym wykresie wynika, że od 2011 roku następuje niewielki, ale stały spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. Można przypuszczać, że tendencja spadkowa będzie utrzymywać się w kolejnych latach.

3.3. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność stanowi jeden z najbardziej istotnych aspektów stanu zdrowia człowieka oraz niezwykle ważny problem społeczny. Istnieje wiele definicji niepełnosprawności. W Polsce najczęściej stosowane są dwie z nich – mówiące o niepełnosprawności prawnej oraz biologicznej. Pierwsza związana jest z przepisami prawa i dotyczy orzeczenia (kwalifikacji) osoby do grupy osób niepełnosprawnych dla celów rentowych (prowadzone jest przez ZUS i KRUS) oraz pozarentowych (prowadzone jest przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności). Z kolei niepełnosprawnością biologiczną wyróżniają się osoby, które mimo braku orzeczenia deklarują, iż posiadają ograniczoną zdolność do wykonywania różnego rodzaju czynności.³

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2011, Nr 127, poz. 721 z późn. zm.), za osobę niepełnosprawną uznaje się osobę, której: „stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności

³ Stan zdrowia ludności Polski w 2009 r., GUS, Warszawa 2011, s. 69

ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej”. Zgodnie z dokumentem tym należy wyróżnić trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany oraz lekki.

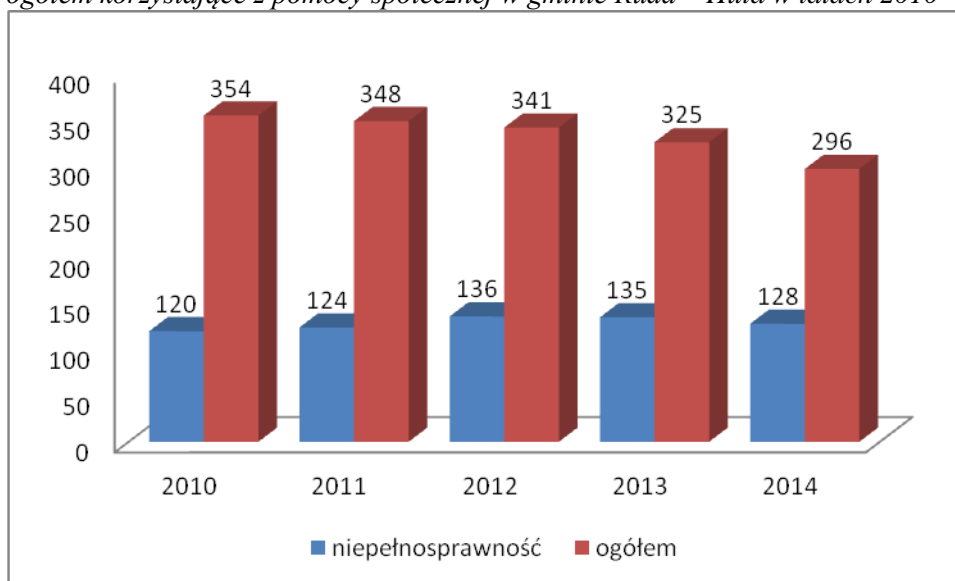
Brak jest aktualnych danych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Ruda – Huta. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, w roku 2002 w Polsce żyło 5 456,7 tys. osób niepełnosprawnych, co stanowiło 14,3% ogółu ludności kraju. Województwo lubelskie wyróżniło się w kraju największą częstotliwością występowania zjawiska niepełnosprawności, z liczbą 185 osób niepełnosprawnych na 1000 mieszkańców. Zatem niepełnosprawni mieszkańcy województwa stanowili 18,% ogółu mieszkańców. Wśród mieszkańców Gminy Ruda – Huta, których liczba w 2002 r. wynosiła 4854 osoby, było 1475 niepełnosprawnych w tym 1382 osoby w wieku 15 lat i więcej.

Na poziomie gminy zadania, w obszarze dotyczącym osób niepełnosprawnych, wyznacza ustawa o pomocy społecznej. Niepełnosprawność została umieszczona tam zarówno wśród zestawu powodów uzasadniających udzielenie świadczeń z pomocy społecznej, jak i w przepisach dotyczących konkretnych świadczeń: specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, specjalistycznych usług opiekuńczych, pobyt w mieszkaniu chronionym, prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej, pomoc mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem osób opuszczających domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Tam gdzie bezpośrednio nie wspomina się o niepełnosprawności jako kryterium uprawniającym można ją wywnioskować z przepisów, np. usługi opiekuńcze przysługują osobie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Tą inną przyczyną może być niepełnosprawność.⁴

Ze statystyk OPS w Rudzie – Hucie wynika, że niepełnosprawność była w 2014 r. trzecim powodem ubiegania się o pomoc społeczną.

⁴ red. R. Szarfenberg, *Krajowy Raport Badawczy. Pomoc i integracja społeczna wobec wybranych grup – diagnoza standaryzacji usług i modeli instytucji*, Wrzos, Warszawa 2011.

Wykres 10: Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności, a rodziny ogółem korzystające z pomocy społecznej w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rudzie - Hucie.

Z danych zamieszczonych w powyższym wykresie wynika, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w analizowanym okresie stanowiła średnio 38,6% ogółu rodzin korzystających z pomocy. Pomimo, że ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy w latach 2010 - 2014 zmalała, liczba korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności do 2012 r. nieznacznie wzrosła, od następnego roku zaś zaczęła spadać.

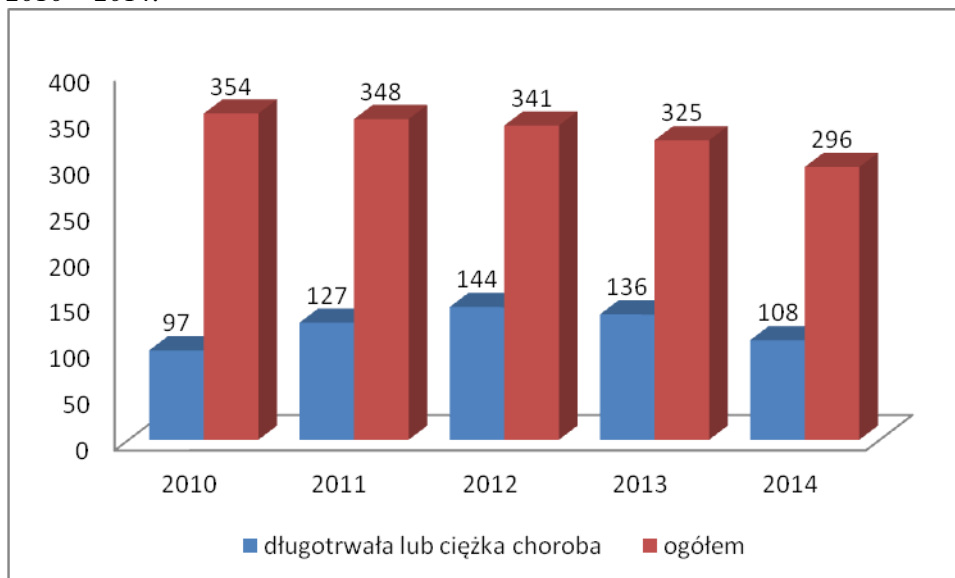
3.4. Przewlekłe choroby

Zgodnie ze stanowiskiem WHO za przewlekłą chorobę uznaje się każde zaburzenie, które ma co najmniej jedną z następujących cech:

- odchylenie od normy jest trwałe,
- pozostawia trwałe inwalidztwo,
- spowodowane jest trwałymi zmianami patologicznymi,
- wymaga specjalistycznego postępowania rehabilitacyjnego,
- według wszelkich przewidywań wymagać będzie w przyszłości długotrwałego nadzoru czy opieki lub już takiego potrzebuje.

Statystyki Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują, że od wielu lat istotnym powodem ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba.

Wykres 11: Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, a rodziny ogółem korzystające z pomocy społecznej w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rudzie - Hucie.

W analizowanym okresie liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby stanowiła około 37% ogółu rodzin objętych pomocą. Zatem problem ten jest podobny pod względem natężenia występowania do problemu niepełnosprawności. Do roku 2012r. liczba korzystających z pomocy z powodu długotrwałej choroby rosła, następnie zaczęła maleć.

3.5. Problemy osób starszych

Jednym z najważniejszych procesów demograficznych współczesnego społeczeństwa jest starzenie się populacji, będące skutkiem spadku współczynnika rozrodczości ale i umieralności. Zjawiska te powodują wydłużenie się przeciętnego trwania życia i wzrost liczby osób starszych w porównaniu do liczby osób młodych.

Autorzy raportu „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” wskazują, że w fazie transformacji społeczno - ekonomicznej dokonały się poważne zmiany demograficzne, co znajduje wyraz w niekorzystnej przebudowie struktury wiekowej. Prognozy ludnościowe potwierdzają, że w dającej się przewidzieć przyszłości procesy depopulacji i starzenia się ludności będą przybierać na sile.

Starzenie się społeczeństwa powoduje poważne konsekwencje w skali społeczeństwa, jak i jednostki, w szczególności w sferze ekonomicznej, medycznej, socjalnej i kulturowej. Starość i problemy z nią związane, jest jednym z czynników powodujących wykluczenie

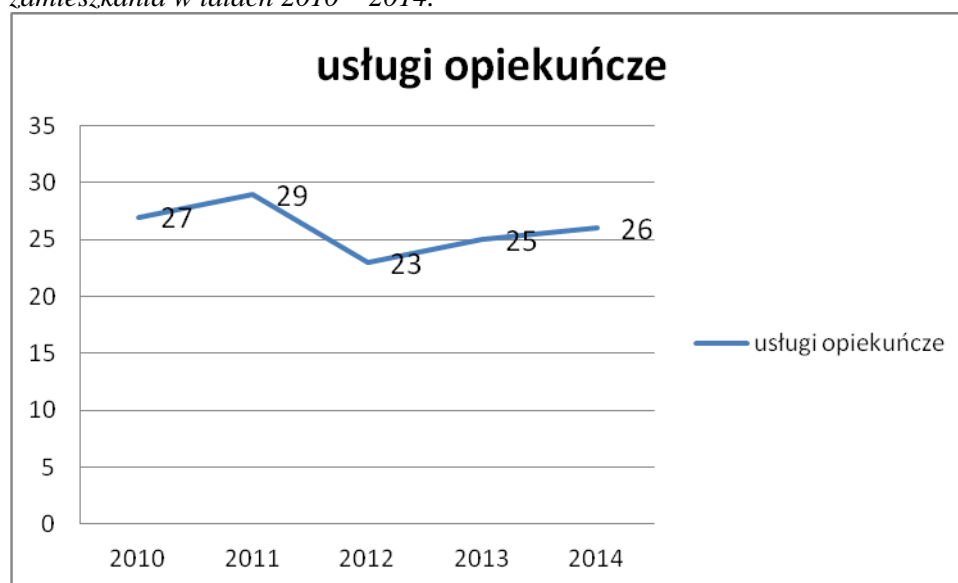
społeczne. Osoby starsze zazwyczaj nie uczestniczą w pełni w życiu społecznym, przez co nie mogą korzystać ze wszystkich swoich praw, co pogłębia ich izolację i marginalizację. Według danych GUS Lubelszczyzna należy do regionów Polski, w których proces starzenia się społeczeństwa należy do szczególnie zaawansowanych.⁵

W Gminie Ruda – Huta sprawdza się krajowa prognoza demograficzna, zgodnie z którą w całej populacji zaczyna rosnać liczba osób starszych. Należy zatem przypuszczać, że problem opieki nad osobami starszymi będzie zyskiwał na aktualności.

Ludzie starsi stanowią na terenie gminy istotny odsetek osób niepełnosprawnych. Znaczna część spośród starszych mieszkańców gminy mieszka samotnie, niekiedy w dużej odległości od sąsiadów, ośrodka zdrowia, apteki oraz innych urzędów i instytucji. Osoby starsze bardzo często nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, mają trudności w poruszaniu się, potrzebują wsparcia i pomocy ze strony innych osób.

Główną formą pomocy kierowaną ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie – Hucie są usługi opiekuńcze wykonywane w miejscu zamieszkania.

Wykres 12: Liczba osób, którym przyznano pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2010 – 2014.



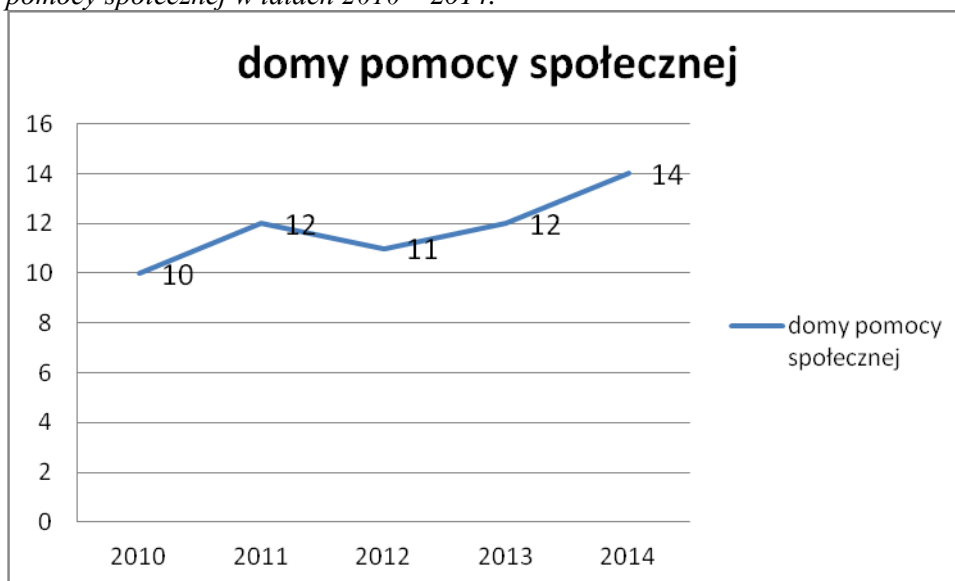
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rudzie - Hucie.

Na przestrzeni lat 2010 – 2014 można zaobserwować, że liczba osób korzystających z usług opiekuńczych utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

⁵ Raport z przeprowadzonego badania: *Sytuacja osób starszych zamieszkałych w województwie lubelskim*, ROPS w Lublinie, 2011r.

Kolejną formą pomocy świadczoną w obszarze pomocy społecznej na rzecz osób starszych jest zapewnienie pobytu w domach pomocy społecznej.

Wykres 13: Liczba osób, którym przyznano pomoc w formie zapewnienia pobytu w domach pomocy społecznej w latach 2010 – 2014.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rudzie - Hucie.

Zapotrzebowanie na tę formę pomocy wśród mieszkańców gminy w badanym okresie wzrosło. W związku z powyższym uprawnione jest przypuszczenie, że trend wzrostowy utrzyma się w przyszłości.

3.6. Problemy opiekuńczo – wychowawcze w rodzinach

Rodzina jest najistotniejszą przestrzenią życia i funkcjonowania człowieka, kształtującą jego wymiar umysłowy, religijny, społeczno – kulturowy, a nawet somatyczny.⁶

Rodzina należy do naturalnego systemu wsparcia społecznego, który zaspokaja psychiczne i społeczne potrzeby człowieka. Ponadto jest pierwszym i najbardziej trwałym światem społecznym dziecka, gdzie tworzą się pierwsze i najbardziej trwałe więzi społeczne.⁷ Obecnie zagrożeniem dla stabilizacji życia rodzinnego w Polsce są trudności na rynku pracy i problemy finansowe. Bezrobocie głównych żywicieli rodziny, trwałe ubóstwo mogą przyczynić się do wystąpienia szeregu niekorzystnych zjawisk, jak przemoc w rodzinie, przestępczość, alkoholizm, niedożywienie dzieci, brak należytej opieki i działań wychowawczych, choroby somatyczne i psychiczne.

Wśród osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie – Hucie dość dużą grupę stanowią rodziny przejawiające bezradność w sprawach opiekuńczo –

⁶ Rodzina – podstawowe funkcje w: Encyklopedia Pedagogiczna XII Tom V Warszawa 2006.

⁷ M. Ruszkowska, M. Winiarski, *Praca socjalna z dziećmi i młodzieżą*, Warszawa 2014.

wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Zjawisko to występuje głównie w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.

Tabela 11: Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, a rodziny ogółem korzystające z pomocy społecznej w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	354	348	341	325	296
Z powodu bezradności w tym:	39	43	46	53	43
<i>rodziny niepełne</i>	32	38	43	50	41
<i>rodziny wielodzietne</i>	8	8	5	7	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rudzie - Hucie.

Liczba rodzin wspomaganych z powodu bezradności w badanym okresie wzrosła o 4, podczas gdy ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy spadła w tym czasie o 63.

3.7. Problemy uzależnień

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) zespół uzależnienia to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których przyjmowanie substancji lub grupy substancji dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie (często silne, czasami przemożne) przyjmowania substancji psychoaktywnej (która może być lub nie – środkiem stosowanym w medycynie), alkoholu lub tytoniu. Przyjęcie substancji nawet po bardzo długim okresie abstynencji może wyzwać zjawisko gwałtownego nawrotu innych objawów zespołu, znacznie szybciej niż pojawienie się uzależnienia u osób poprzednio nieuzależnionych.⁸ W Polsce najpopularniejszą substancją mającą właściwości uzależniające jest alkohol.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowania narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych.

⁸ A. Palacz – Chrisdis, *Praca socjalna z osobami uzależnionymi i ich rodziną*, Warszawa 2014, s. 19.

W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej. Model leczenia tego schorzenia musi być dostosowany do takiego sposobu postrzegania tej choroby. /PARPA/

Od problemu alkoholizmu nie jest także wolna Gmina Ruda – Huta. Działania mające na celu profilaktykę oraz ograniczenie negatywnych następstw nadużywania alkoholu i używania substancji psychoaktywnych realizowane są w ramach uchwalanych corocznie: Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Realizacją zadań wynikających z ww. programów zajmuje się w szczególności Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie – Hucie.

Tabela 12: Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie – Hucie.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego	14	4	2
Liczba wniosków do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	11	2	2
Wydatki poniesione na przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi	22.517,00zł	17.927,00zł	27.070,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Rudzie - Hucie.

Ponadto w gminie funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, w którym osoby uzależnione oraz członkowie ich rodzin mogą skorzystać z porad specjalisty terapii uzależnień. W roku 2014 udzielonych zostało 59 porad.

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w swojej pracy często spotykają osoby i rodziny z problemem alkoholowym. W roku 2014 z pośród 296 rodzin korzystających z pomocy społecznej w 26 występował problem alkoholizmu.

3.8. Problem przemocy w rodzinie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przywołana wyżej ustawa nałożyła na gminy obowiązek opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz utworzenia zespołu interdyscyplinarnego. W myśl obowiązujących przepisów Wójt Gminy Ruda – Huta w marcu 2015 r. na podstawie porozumień o współpracy z podmiotami strategicznymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie powołał 11członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy diagnozowanie problemu przemocy domowej, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową, informowanie o miejscach, w których można uzyskać pomoc w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie, tworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie profilaktyki, uświadamianie mieszkańców na temat zagrożeń problemem przemocy w rodzinie oraz podnoszenie kwalifikacji osób pomagającym rodzinom, w których występuje przemoc.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2014 przeprowadzonych zostało 67 interwencji domowych, odnotowano 7 przestępstw dotyczących znęcania się nad rodziną. W okresie od 01.01.2014 r. do 31.12.2014r. założonych zostało 13 „Niebieskich Kart” w 9 rodzinach.

Skalę problemu przemocy obrazują również dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie – Hucie. W roku 2014 jednej rodzinie udzielono wsparcia z powodu trudnej sytuacji życiowej związanej z problemem przemocy w rodzinie. Ponadto złożono cztery zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Chełmie bądź Policji. W 2014 r. podczas wizyt pracowników socjalnych w środowisku złożono 1 „Niebieską Kartę”. W przypadku 3 rodzin wystąpiono do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Chełmie z prośbą o wgląd w sytuację dzieci.

3.9. Analiza ankiet

Mając na względzie partycypacyjny model budowania strategii postanowiono zastosować metodę badania ankietowego. Skierowane ono było do mieszkańców Gminy Ruda – Huta w wieku od 18 lat, w którym wzięło udział 100 mieszkańców gminy.

Tabela 13: Odpowiedź na pytanie „Proszę z wymienionych poniżej problemów społecznych zaznaczyć maksymalnie 3 takie, które Pani/Pana zdaniem występują w Gminie Ruda - Huta i są wg Pani/Pana najpilniejsze do rozwiązania”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Bezdomność	2	2
2.	Bezrobocie	93	93
3.	Ubóstwo, niewydolność materialna rodziny	59	59
4.	Przestępczość	1	1
5.	Uzależnienia (alkohol, narkotyki, tzw. dopalacze i inne)	53	53
6.	Przemoc w rodzinie	11	11
7.	Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych	6	6
8.	Wykluczenie społeczne osób starszych	6	6
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	10	10
10.	Brak inicjatyw społecznych	25	25
11.	Inne:		
	-wyeliminować ludzi pijących alkohol i wulgaryzm w centrum Rudy-Huty;	1	1
	-matka samotnie wychowująca dzieci	1	1

W opinii ankietowanych do najważniejszych problemów społecznych należą przede wszystkim bezrobocie, ubóstwo oraz uzależnienia. Ponadto 25% mieszkańców problem dostrzega w braku inicjatyw społecznych. Na uwagę zasługuje fakt, że tylko jeden ankietowany wskazał na przestępczość jako istotny problem społeczny.

Tabela 14: Odpowiedź na pytanie "Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie Gminy Ruda – Huta?"

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Wysoka	23	23
2.	Średnia	53	53
3.	Niska	6	6
4.	Trudno powiedzieć	18	18

W odczuciu przeszło połowy respondentów skala problemu uzależnień w gminie pozostaje na średnim poziomie. Natomiast 23 % badanych definiuje ją jako wysoką.

Tabela 15: Odpowiedź na pytanie „Jakie są Pana/Pani zdaniem przyczyny występowania problemu uzależnień na terenie Gminy Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Bezrobocie, utrata pracy	80	80
2.	Niezaradność życiowa	38	38
3.	Konflikt rodzinny/Rozpad rodziny	23	23
4.	Indywidualne skłonności do popadania w nałogi	31	31
5.	Wzorce społeczne	12	12
6.	Dostępność do środków psychoaktywnych	2	2
7.	Inne: - lenistwo	1	1

Przyczyn problemów uzależnień zdecydowana większość mieszkańców – 80%, upatruje w bezrobociu i utracie pracy. Zdaniem 38 % badanych do uzależnień prowadzi niezaradność życiowa, a w dalszej kolejności indywidualne skłonności do popadania w nałogi (31%).

Tabela 16: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii winny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin ? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Tworzenie warunków do rozwoju klubów abstyntenckich, grup wsparcia, klubów AA	28	28
2.	Profilaktyka dzieci i młodzieży szkolnej /szersza oferta zagospodarowania czasu wolnego	45	45
3.	Profilaktyka dorosłych/kształtowanie świadomości wśród dorosłych/	28	28
4.	Pomoc finansowa	20	20
5.	Pomoc psychologiczno-terapeutyczna	40	40
6.	Pomoc prawna	13	13

7.	Pomoc medyczna	8	8
8.	Inne:		
	tworzenie miejsc pracy	2	2
	przymusowe prace	1	1
	prace społeczne	1	1

Blisko połowa ankietowanych wskazuje na profilaktykę dzieci i młodzieży szkolnej, jako działanie, które powinno być podejmowane wobec osób uzależnionych i ich dzieci. Nieco mniej respondentów – 40% wskazało pomoc psychologiczno- terapeutyczną.

Tabela 17: Odpowiedź na pytanie „Jakich problemów w Pani/Pana opinii najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Brak odpowiednich ofert pracy	50	50
2.	Mała liczba zakładów pracy chronionej	36	36
3.	Bariery architektoniczne	16	16
4.	Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	25	25
5.	Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	9	9
6.	Izolacja społeczna	24	24
7.	Ubóstwo	19	19
8.	Brak akceptacji przez rodzinę	1	1
9.	Problemy psychologiczne	7	7
10.	Inne: brak zakładów pracy chronionej	1	1

Kluczowe problemy osób niepełnosprawnych z terenu gminy zdaniem badanych przede wszystkim dotyczą zatrudnienia, tj.: braku odpowiednich ofert pracy i małej liczby zakładów pracy chronionej. Na te odpowiedzi wskazało odpowiednio 50% i 36% respondentów. W odczuciu ¼ mieszkańców osoby niepełnosprawne borykają się z utrudnionym dostępem do placówek rehabilitacyjnych.

Tabela 18: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym Gminy Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Likwidacja barier architektonicznych	26	26
2.	Większa liczba ofert pracy	48	48
3.	Rozwój edukacji integracyjnej	22	22
4.	Zwiększenie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej	29	29
5.	Zapewnienie wczesnej diagnostyki medycznej	20	20
6.	Zapewnienie większego dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną	38	38
7.	Inne	0	0

Pełniejszy udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym zdaniem mieszkańców zapewni większa liczba ofert pracy, większy dostęp do wszechstronnej rehabilitacji oraz większy dostęp do pomocy specjalistów, tj. psychologa, pedagoga i innych.

Tabela 19: Odpowiedź na pytanie „Jakie są Pana/Pani zdaniem przyczyny bezradności rodziców z terenu Gminy Ruda - Huta w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Uzależnienia	36	36
2.	Bezrobocie	66	66
3.	Przemoc w rodzinie	3	3
4.	Niepełnosprawność/długotrwała choroba	8	8
5.	Wielodzietność	13	13
6.	Ubóstwo	29	29
7.	Rozpad rodziny	9	9
8.	Rodzina niepełna	9	9
9.	Niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze	22	22
10.	Inne: - bezstresowe wychowanie	1	1

W odpowiedzi na powyższe pytanie 2/3 mieszkańców gminy wskazało bezrobocie jako główny czynnik determinujący bezradność rodziców z terenu Gminy Ruda - Huta w

sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W dalszej kolejności jako przyczynę bezradności wymieniano uzależnienia, ubóstwo oraz niskie umiejętności wychowawcze.

Tabela 20: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii poprawiłyby sytuację rodzin przeżywających trudności wychowawcze w Gminie Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Pomoc terapeutyczna, szkoleniowa	15	15
2.	Praca socjalna w środowisku	19	19
3.	Większa dostępność do konsultacji psychologiczno-pedagogicznych	13	13
4.	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	14	14
5.	Profilaktyka i terapia uzależnień	11	11
6.	Większa liczba odpowiednich ofert pracy	48	48
7.	Wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych	24	24
8.	Wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin	14	14
9.	Pomoc asystenta rodziny	18	18
10.	Szersza oferta konstruktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	12	12
11.	Inne	0	0

Sytuację rodzin przeżywających trudności poprawiłaby zdaniem respondentów większa ilość ofert pracy (48%), wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych (24%), praca socjalna w środowisku (19%) oraz pomoc asystenta rodziny (18%).

Tabela 21: Odpowiedź na pytanie „Na jakie według Pani/Pana negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z terenu Gminy Ruda - Huta ? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców	43	43
2.	Zaniedbania socjalne (niedożywienie, brak higieny)	15	15
3.	Demoralizacja	21	21
4.	Sięganie dzieci/ młodzieży po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze)	51	51
5.	Przestępczość	2	2
6.	Wulgarność/Agresja	47	47
7.	Wandalizm	6	6
8.	Trudności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze	2	2
9.	Uzależnienie od Internetu	9	9
10.	Inne	0	0

Ponad połowa badanych twierdzi, że spośród negatywnych zjawisk społecznych dzieci i młodzież najbardziej narażone są na sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze). Nieco rzadziej młodzież narażona jest na wulgarność/agresję (47%) oraz zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców (43%).

Tabela 22: Odpowiedź na pytanie „Jakie kroki w Pani/Pana ocenie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych w Gminie Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Organizacja prac społecznie użytecznych i staży zawodowych	72	72
2.	Zwiększenie współpracy z PUP na rzecz osób bezrobotnych	42	42
3.	Zwiększenie kompetencji aktywnego poszukiwania pracy	15	15
4.	Organizowanie kursów zawodowych i szkoleń	48	48
5.	Inne	1	1
	- tworzenie nowych miejsc pracy	1	1
	- prace interwencyjne	2	2
	- staże	1	1

Najlichniesz grupa badanych (72%) twierdzi, że sytuację osób bezrobotnych poprawi organizacja prac społecznie użytecznych i staży zawodowych, natomiast zdaniem blisko połowy badanych (48%) organizowanie kursów zawodowych i szkoleń. Szansy na poprawę sytuacji bezrobotnych 42% mieszkańców gminy upatruje w zwiększeniu współpracy z PUP na rzecz osób bezrobotnych.

Tabela 23: Odpowiedź na pytanie „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie na terenie gminy?”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Tak	26	26
2.	Raczej tak	49	49
3.	Raczej nie	11	11
4.	Nie	3	3
5.	Nie mam zdania/trudno powiedzieć	11	11

Analiza odpowiedzi z powyższej tabeli pozwala stwierdzić, że 26% badanych stwierdza z całą stanowczością, że czuje się bezpiecznie na terenie gminy. Z kolei 49% mieszkańców raczej czuje się bezpiecznych. Jedynie 3% badanych zdecydowanie nie czuje się bezpiecznie

Tabela 24: Odpowiedź na pytanie „Jakie Pani/Pana zdaniem są przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Częste włamania i kradzieże	5	5
2.	Częste napady/Rozbój	1	1
3.	Brak wystarczającej liczby patroli policyjnych	43	43
4.	Niewłaściwe zachowania pijących alkohol w miejscach publicznych	68	68
5.	Przemoc domowa	8	8
6.	Zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy)	41	41
7.	Inne	2	2
	- zły stan powierzchni na drogach gminnych	1	1

Spośród ankietowanych 68% jako przyczynę braku poczucia bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy podaje niewłaściwe zachowania pijących alkohol w miejscach

publicznych. 42% badanych wskazało na brak wystarczającej liczby patroli policyjnych, a 41% na zagrożenia na drodze takie jak piractwo drogowe oraz nietrzeźwi kierowcy.

Tabela 25: Odpowiedź na pytanie "Co w Pani/Pana opinii wpłynęłoby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w Gminie Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)"

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Większa liczba patroli Policji	70	70
2.	Egzekwowanie zakazu sprzedaży alkoholu dzieciom, młodzieży oraz osobom nietrzeźwym	66	66
3.	Akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień	27	27
4.	Inne	0	0

Zdaniem 70% ankietowanych zwiększenie poczucia bezpieczeństwa zapewni większa liczba patroli policyjnych. Duże znaczenie ma też egzekwowanie zakazu sprzedaży alkoholu dzieciom, młodzieży oraz osobom nietrzeźwym.

Tabela 26: Odpowiedź na pytanie „Jakie problemy w Pani/Pana opinii dotyczą najczęściej osób starszych z terenu Gminy Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Bariery architektoniczne	7	7
2.	Brak placówek wspierających osoby starsze	35	35
3.	Samotność	49	49
4.	Nieppełnosprawność i choroby wieku podeszłego	32	32
5.	Niskie świadczenia	26	26
6.	Brak wsparcia ze strony rodziny	28	28
7.	Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	12	12
8.	Inne	0	0

Analiza odpowiedzi zawartych w powyższej tabeli wskazuje na bardzo zróżnicowaną ocenę problemów jakie dotyczą osób starszych na terenie gminy. W ujęciu blisko połowy ankietowanych osobom starszym najbardziej doskwiera samotność. Ponadto ankietowani wskazują na brak placówek wspierających osoby starsze (35%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (32%), brak wsparcia ze strony rodziny (28%), niskie świadczenia (26%).

Tabela 27: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii poprawiłyby sytuację osób starszych na terenie Gminy Ruda – Huta?”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym	51	51
2.	Organizowanie pomocy sąsiedzkiej	44	44
3.	Organizowanie projektów socjalnych na rzecz osób starszych	25	25
4.	Inne: -większe zainteresowanie sąsiadów -brak komunikacji publicznej we wsiach	1 1	1 1

Zdaniem mieszkańców w celu poprawy sytuacji osób starszych niezbędne jest przede wszystkim zaangażowanie wolontariuszy do pomocy oraz organizowanie pomocy sąsiedzkiej. Spośród badanych ¼ wskazała na potrzebę organizowania projektów socjalnych na rzecz osób starszych.

Tabela 28: Odpowiedź na pytanie „Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Znam takie przypadki	27	27
2.	Słyszałem o takich przypadkach	33	33
3.	Nie znam takich przypadków	26	26
4.	Nie słyszałem o takich przypadkach	14	14

Analiza powyższych odpowiedzi świadczy, że ponad ¼ mieszkańców (27%) zna przypadki przemocy w rodzinie, a 1/3 spośród badanych słyszała o takich przypadkach. 14 % nigdy nie słyszało o przypadkach przemocy domowej.

Tabela 29: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii byłyby najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy domowej na terenie Gminy Ruda - Huta ? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparciach osobom doznającym przemocy	29	29
2.	Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia osobom stosującym przemoc	11	11
3.	Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych	23	23
4.	Leczenie uzależnień u sprawców przemocy	60	60
5.	Podejmowanie działań w kierunku izolowania ofiar przemocy od osób stosujących przemoc	44	44
6.	Inne	0	0

Najskuteczniejszymi formami pomocy ofiarom przemocy domowej są zdaniem respondentów: leczenie uzależnień u sprawców przemocy (60%), podejmowanie działań w kierunku izolowania ofiar przemocy od osób stosujących przemoc (44%), umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparciach osobom doznającym przemocy (23%).

Tabela 30: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii poprawiłyby sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnych w lokalnej społeczności? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Pomoc asystenta rodziny	26	26
2.	Pomoc sąsiedzka	15	15
3.	Tworzenie mieszkań socjalnych	35	35
4.	Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin	19	19
5.	Wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin	34	34
6.	Aktywizacja osób bezrobotnych	44	44
7.	Inne:	1	1
	-pomoc finansowa	1	1
	-większe zasiłki		

Z przeprowadzonych badań wynika, że największe znaczenie dla poprawy sytuacji rodzin wielodzietnych i niepełnych ma aktywizacja osób bezrobotnych. Zbliżona liczba badanych uważa za istotne tworzenie mieszkań socjalnych oraz wsparcie, poradnictwo

specjalistyczne, edukacja rodzin. Ponad ¼ mieszkańców upatruje szansy na poprawę sytuacji rodzin poprzez wsparcie ze strony asystenta rodziny.

Na pytanie otwarte, które brzmiało: „*Jakie widzi Pan/Pani potrzeby w zakresie poprawy ochrony zdrowia (proszę wymienić)*”, padły następujące odpowiedzi:

- mniejsze kolejki- 2
- więcej skierowań na badania- 3
- skierowania na badania profilaktyczne- 3
- lepszy dostęp do lekarzy specjalistów- 12
- dostęp do badań i specjalistów
- opieka całodobowa- 2
- lepsze oznakowanie dróg podczas robót drogowych- 2
- darmowe wizyty domowe- 2
- potrzeba specjalisty medycznego
- lepsze placówki medyczne
- pasy na szosach
- więcej patroli policji
- lepsze oznaczenie dróg
- lepszy dostęp do lekarzy specjalistów
- większa wydajność pracy ośrodka zdrowia
- dostęp do lekarzy
- poprawa dróg i ograniczenia prędkości
- zatrudnienie lekarzy specjalistów w miejscowym ośrodku zdrowia
- ambulatorium na terenie ośrodka
- więcej funduszy na bezpłatną służbę zdrowia
- krótszy czas oczekiwania na wizytę lekarską
- mała dostępność do lekarzy i badań
- problemy z uzyskaniem skierowań
- zapewnienie większego dostępu do placówek rehabilitacyjnych
- możliwość korzystania ze skierowań na badania i lekarzy specjalistów
- więcej dobrych specjalistów na terenie naszej gminy
- brak dostępu do lekarza rodzinnego i do badań, brak zleceń
- więcej lekarzy - 2
- pobieranie próbek do badań laboratoryjnych na miejscu,
- większy dostęp do badań diagnostycznych
- zatrudnianie specjalistów a przynajmniej robienie badań laboratoryjnych
- ośrodek rehabilitacyjny
- większy dostęp do placówek zdrowotnych
- otwarcie gabinetu diagnostycznego
- szersza profilaktyka zdrowia, badania profilaktyczne (częstsze) zarówno dzieci, młodzieży jak i dorosłych, dostęp do lekarzy specjalistów
- transport do istniejących placówek ochrony zdrowia osób starszych i niepełnosprawnych
- aby lekarz rodzinny był w ośrodku do godziny 18.00

- szybsze dostanie się do lekarza
- lepsza profilaktyka
- lekarz rodzinny spełnia warunki leczenia

Tabela 31: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania gminy mogą pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)”

Lp.	Odpowiedź	Liczba osób	Udział (%)
1.	Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	50	50
2.	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	40	40
3.	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	53	53
4.	Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	7	7
5.	Ścisła współpraca z sąsiadującymi gminami w zakresie polityki społecznej	5	5
6.	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	23	23
7.	Profilaktyka	6	6
8.	inne	0	0

Zdaniem respondentów na rozwiązanie problemów społecznych pozytywnie wpłyną: organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy (53%), pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne (50%), wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne (40%), działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi (23%).

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jako najbardziej rozpowszechniony sposób analizy strategicznej, obejmuje najważniejsze zjawiska społeczne w gminie i w jej otoczeniu. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów *strengths* (mocne strony), *weaknesses* (słabe strony), *opportunities* (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), *threats* (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu). Rozpoznanie i ocena zagrożeń oraz szans wynikających z otoczenia, jak również z potencjału wewnętrznego, stanowi zbiór informacji, na podstawie których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Analiza SWOT obejmuje:

- siły – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- słabości – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej, • Działalność organizacji pozarządowych, • Dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna, sportowa i kulturalna, • Dostateczny dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, • Walory przyrodniczo – krajobrazowe gminy, • Bogata oferta kulturalno – rekreacyjna GOK-u i biblioteki, • Koalicja ds. przeciwdziałania przemocy, • Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego przy GKRPA w Rudzie – Hucie, • Dobry przepływ informacji pomiędzy radą gminy, Policją, szkołą, urzędem gminy, ośrodkiem pomocy społecznej, • Dobrze wykwalifikowana kadra OPS, • Koalicja ds. Budowy Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystna struktura demograficzna, znaczny odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, • Ujemny przyrost naturalny, • Problem występowania długotrwałego bezrobocia, bezrobocia wśród młodych mieszkańców oraz dziedziczenia bezrobocia, • Niewielki odsetek mieszkańców angażujący się w wolontariat, • Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i chronionych w gminie, • Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu skierowana do seniorów, • Niewłaściwa koordynacja przepływu informacji między placówkami, których działanie dotyczy rozwiązywania problemów społecznych, • Niewystarczająca promocja działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie – Hucie oraz innych instytucji i organizacji pomocowych • Brak monitoringu i ewaluacji podejmowanych działań pomocowych

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dalszy rozwój oferty sportowej i kulturalnej, • Dostępność środków unijnych, • Wykorzystywanie imprez sportowo - kulturalnych w profilaktyce patologii na które narażona jest młodzież, • Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych, • Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, • Rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych, • Niespójność przepisów prawa i trudności w jego interpretacji, • Negatywne postawy wynikające z zaniku wzorców wychowawczych, • Niewystarczające środki na realizowanie działań pomocy społecznej, przy jednoczesnym wzroście zadań.

5. ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RUDA - HUTA NA LATA 2015 – 2020.

Misja – to sens naszego istnienia i działania, w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ruda – Huta sformułowano ją w następujący sposób:

Misja

Gmina Ruda –Huta gminą zapewniającą mieszkańcom warunki do osobistego rozwoju, skutecznie przeciwdziałającą marginalizacji i wykluczeniu społecznemu

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy- za 15- 20 lat. Wizja określa bardzo ogólnie, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmujemy działania strategiczne. Została, więc zdefiniowana, jako pozytywne wyobrażenie przyszłości, w następujący sposób:

Wizja

Gmina Ruda - Huta to rozwinięta gmina, w której rodziny i osoby w każdym wieku czują się bezpiecznie, aktywnie kreując swoją rzeczywistość i kultywując tradycje ludowe. To miejsce, do którego wykształcona młodzież chętnie wraca i w nim zostaje

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Ruda-Huta sformułowane zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w gminie. Priorytetowymi obszarami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym powinny być: przeciwdziałanie skutkom bezrobocia, wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji społecznych, stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych, tworzenie warunków sprzyjających dla aktywizacji osób niepełnosprawnych, rozwijanie kapitału społecznego mieszkańców.

Wyodrębnienie głównych obszarów problemowych pozwala na określenie celów strategicznych, które określają główne kierunki podejmowanych działań.

Cele strategiczne:

- 1. Utworzenie zintegrowanego systemu pomocy efektywnie wspierającego mieszkańców gminy i ich rodziny.**
- 2. Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną.**
- 3. Integracja społeczna i zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.**

Dla każdego celu strategicznego zostały wyodrębnione cele operacyjne, które w sposób szczegółowy ukierunkowują działania władz gminy i społeczności lokalnej, opisują sposób realizacji poszczególnych celów strategicznych za pomocą określonych działań.

I CEL STRATEGICZNY
Utworzenie zintegrowanego systemu pomocy efektywnie wspierającego mieszkańców gminy i ich rodziny

Cele szczegółowe:

1. Efektywne wykorzystywanie dostępnych środków i zasobów na cele społeczne.
2. Budowanie szerokiego partnerstwa społecznego.
3. Ochrona zdrowia mieszkańców.

Prognoza zmian:

1. Profesjonalizacja kadry pomocy społecznej.
2. Zwiększenie jakości świadczonych usług.
3. Poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia.

4. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

II CEL STRATEGICZNY

Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie rodzin w wypełnianiu ich podstawowych funkcji.
2. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy.

Prognozy zmian:

1. Stworzenie rodzinom przyjaznych warunków do wychowania i kształcenia dzieci.
2. Poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie wypełniania ról rodzicielskich.
3. Spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
4. Podniesienie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych.
5. Zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.
6. Rozwijanie interdyscyplinarnej współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny.
7. Zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej.
8. Zmniejszenie skali przemocy w rodzinie.

III CEL STRATEGICZNY

**Integracja społeczna i zawodowa oraz przeciwdziałanie
wykluczeniu społecznemu**

Cele szczegółowe:

1. Integracja zawodowa osób bezrobotnych, łagodzenie skutków bezrobocia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.
3. Wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji i funkcjonowaniu w środowisku lokalnym.

Prognozy zmian:

1. Ograniczenie liczby osób i rodzin zmagających się z problemem bezrobocia.
2. Większa aktywność zawodowa dzięki projektom i programom przywracania zdolności powrotu i funkcjonowania na rynku pracy.
3. Poprawa funkcjonowania osób uzależnionych dzięki przywracaniu im zdolności do pełnienia ról społecznych.
4. Minimalizowanie szkód zdrowotnych poprzez podjęcie leczenia uzależnień i współuzależnieni.
5. Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do obiektów użyteczności publicznej oraz usług medycznych i rehabilitacyjnych.
6. Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w reintegracji zawodowej i społecznej.
7. Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym poprzez zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych, ofert kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.
8. Zwiększenie pomocy skierowanej do osób starszych w ramach wolontariatu.

6. Harmonogram realizacji zadań

I cel strategiczny: Utworzenie zintegrowanego systemu pomocy efektywnie wspierającego mieszkańców gminy i ich rodziny

Cel szczegółowy	Kierunki działań	Okres realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki monitorujące	Źródła finansowania
1. Efektywne wykorzystywanie dostępnych środków i zasobów na cele społeczne.	Prowadzenie systematycznego monitoringu problemów społecznych oraz analizy istniejących zasobów	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej	Czy została przygotowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej ocena zasobów pomocy społecznej?	Bez kosztów
	Prowadzenie analiz dotyczących efektywności, skuteczności oraz trafności udzielanej pomocy.	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Czy zostało przygotowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej sprawozdanie z działalności Ośrodka? Czy zostało przygotowane sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego? Czy zostało przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii	Bez kosztów
	Kontynuowanie działań w	Działanie ciągłe	Urząd Gminy	Liczba szkoleń w których	Budżet

	zakresie ustawicznego kształcenia kadr	w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Szkół	brali udział pracownicy instytucji, Liczba uczestników tych szkoleń	gminy
	Opracowywanie i realizowanie programów i projektów mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zrealizowanych programów Liczba uczestników	Fundusze unijne Budżet gminy
2. Budowanie szerokiego partnerstwa społecznego	Informowanie mieszkańców na temat planowanych oraz prowadzonych działań poprzez umieszczanie treści dokumentów na stronach internetowych samorządu, instytucji samorządowych, kwartalniku „Przegląd Wydarzeń w Gminie Ruda – Huta”, w środkach masowego przekazu	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół, Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna	Liczba dokumentów, sprawozdań, strategii, programów	Budżet gminy
	Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, Rady Sołeckie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół, organizacje pozarządowe	Liczba wolontariuszy	
	Realizacja programu współpracy Gminy Ruda –	Działanie ciągle w horyzoncie	Urząd Gminy, Organizacje	Liczba organizacji, z którymi została podpisana umowa	Budżet gminy

	Huta z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	czasowym strategii	pozarządowe, Podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, w szczególności: Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda – Huta, Ochotnicze Straże pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich, Ludowy Klub Sportowy „Hutnik” Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „UKS SMECZ”		
	Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączenie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m. in. prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba inicjatyw mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców, Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami	Budżet gminy
3.Ochrona zdrowia mieszkańców	Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym	Urząd Gminy, GKRPS, Placówka służby	Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej,	Budżet gminy, środki UE

		strategii	zdrowia	edukacyjnej i szkoleniowej,	
	Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówka służby zdrowia	Liczba wdrożonych programów.	Budżet Gminy, środki UE, Inne środki zewnętrzne

II Cel strategiczny: Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną

Cel szczegółowy	Kierunki działań	Okres realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki monitorujące	Źródła finansowania
1. Wsparcie rodzin w wypełnianiu ich podstawowych funkcji	Opracowanie i realizacja Programu Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej	Program opracowywany w trybie 3-letnim, realizacja coroczna	Ośrodek Pomocy Społecznej	Wskaźniki przyjęte w programie	Budżet gminy, budżet państwa
	Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej (w tym programy dożywiania) oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, wsparcie rodzin poprzez system stypendialny, organizację	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy społecznej	Liczba dzieci objętych programem stypendialnym. Liczba osób w tym dzieci objętych programem dożywiania Liczba realizowanych programów i projektów	Budżet gminy, budżet państwa

	wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym			socjalnych.	
	Pomoc rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo - wychowawcze poprzez wsparcie asystenta rodziny.	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	Budżet gminy, budżet państwa
	Zapewnienie rodzinom (w tym rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi) oraz osobom samotnie wychowujących dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej.	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, Zespół	Liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,	Budżet gminy,
2.Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju	Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Zespół Szkół	Liczba szkoleń	Budżet gminy, fundusze UE
	Zwiększanie szans	Działanie ciągle	Zespół Szkół	Liczba zajęć	Budżet

	edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy)	w horyzoncie czasowym strategii		wyrównawczych, liczba wolontariuszy	gminy, budżet państwa, środki UE
	Zwiększenie dostępności przedszkola	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Liczba placówek przedszkolnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających,	Środki UE, budżet gminy, inne źródła
	Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego.	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Zespół Szkół, Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna	Liczba uczniów objętych zajęciami pozalekcyjnymi, Liczba dzieci objętych wypoczynkiem letnim i zimowym	Budżet gminy, budżet państwa, środki UE
3.Przeciwdziałanie	Realizacja Gminnego	Opracowywany	Zespół	Wskaźniki przyjęte w	Budżet

przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy	Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	w cyklu wieloletnim – realizacja coroczna	Interdyscyplinarny	programie	gminy
	Profesjonalizacja Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez szkolenia i zajęcia warsztatowe jego uczestników.	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba szkoleń	Budżet gminy
	Inicjowanie i udział w kampaniach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Zespół interdyscyplinarny	Wysokość nakładu plakatów, ulotek, informatorów Liczba uczestników Liczba kampanii	Budżet gminy

III Cel strategiczny: Integracja społeczna i zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Cel szczegółowy	Kierunki działań	Okres realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki monitorujące	Źródła finansowania
1.Integracja zawodowa osób bezrobotnych, łagodzenie skutków bezrobocia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Opracowywanie i realizacja projektów/programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba programów Liczba uczestników programów	Budżet gminy, fundusze UE
	Działania podejmowane w celu mobilizowania osób bezrobotnych do poszukiwania zatrudnienia i usamodzielniania się - rozwój systemu kontraktów socjalnych i prac społecznie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zawartych kontraktów socjalnych. Liczba osób uczestniczących w pracach społecznie użytecznych.	Budżet gminy, Budżet państwa

	użytecznych				
	Rozwój aktywnych form pomocy i integracji społecznej - prowadzenie Klubu Integracji Społecznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba uczestników KIS, CIS	Budżet gminy, Budżet państwa, Fundusze UE
	Zatrudnianie w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, praktyk i staży we współpracy z PUP w Chełmie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, pracodawcy	Liczba osób uczestniczących w robotach publicznych, pracach interwencyjnych, pracach społecznie użytecznych, praktykach i stażach	Budżet gminy, Budżet państwa, Fundusze UE
	Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach stażach, organizacji robót publicznych, pracach interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej, PUP w Chełmie	Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy uczestniczących w szkoleniach, stażach robotach publicznych, pracach interwencyjnych oraz pracach społecznie użytecznych	Budżet gminy
	Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób bezrobotnych i ich rodzin	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba gospodarstw domowych objętych świadczeniami z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.	Budżet gminy, budżet państwa
2.Profilaktyka i rozwiązywanie problemów	Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	Wskaźniki przyjęte w programie	Budżet gminy

uzależnień	Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.	strategii	Alkoholowych i podmioty wskazane w programach		
	Wspieranie działań mających na celu powstanie i funkcjonowanie grup wsparcia s samopomocy	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba grup, liczba osób korzystających z grup	Budżet gminy
	Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży	Budżet gminy
	Rozwijanie oferty funkcjonującego w gminie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych wsparciem w ramach Punktu Konsultacyjnego	Budżet gminy
3.Wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji i funkcjonowaniu w	Zwiększenie działań mających na celu uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym, kulturalno-artystycznym, sportowo-rekreacyjnym i	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, jednostki gminne	Liczba wdrożonych inicjatyw, liczba uczestników	Budżet gminy, PFRON, budżet państwa, środki UE

środowisku lokalnym	turystyce.				
	Likwidacja barier urbanistyczno – architektonicznych w szczególności w obiektach użyteczności publicznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, jednostki gminne, placówka służby zdrowia, PFRON	Liczba zlikwidowanych barier funkcjonalnych	Budżet gminy, PFRON, budżet państwa, środki UE
	Podjęcie działań mających na celu umożliwienie funkcjonowania instytucji asystenta osoby niepełnosprawnej.	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób objętych pomocą asystenta, liczba zatrudnionych asystentów	Budżet gminy, budżet państwa
	Tworzenie środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym (np. utworzenie środowiskowego domu samopomocy itp.).	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy	Liczba utworzonych placówek	Budżet państwa, budżet gminy
	Promowanie wolontariatu i grup samopomocowych wśród osób starszych i niepełnosprawnych.	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół	Liczba wolontariuszy	Budżet gminy
	Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób, którym przyznano usługi	Budżet gminy, budżet państwa

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ruda – Huta wymaga pozyskiwania środków z wielu źródeł. Finansowana będzie z budżetu samorządu lokalnego oraz środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych. Osiągnięcie zakładanych rezultatów jest uzależnione od wielkości środków dostępnych na realizację wyznaczonych celów. Niewątpliwie ogromną szansą dla wszystkich podmiotów jest możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych, w tym z Unii Europejskiej.

8. MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w strategii będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie – Hucie. Działania te będą podejmowane przez wskazane wyżej podmioty.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu oraz stwierdzi czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych podjęte zostaną działania korygujące i wszelkie prace mające na celu aktualizację obowiązującej strategii. Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną sformułowane do każdego celu wskaźniki monitorujące.

Bibliografia:

1. Auleytner J., Głębińska K., *Polskie kwestie socjalne na przełomie wieków*, Warszawa 2001.
2. Czapiński J., Panek T. (red.) *Diagnoza Społeczna 2011, Warunki i jakość życia Polaków*.
3. Palacz – Chrisdis A., *Praca socjalna z osobami uzależnionymi i ich rodziną*, Warszawa 2014.
4. *Raport z przeprowadzonego badania: Sytuacja osób starszych zamieszkałych w województwie lubelskim*, ROPS w Lublinie, 2011.
5. *Rodzina – podstawowe funkcje* w: Encyklopedia Pedagogiczna XII Tom V Warszawa 2006.
6. Ruszkowska M., Winiarski M., *Praca socjalna z dziećmi i młodzieżą*, Warszawa 2014.
7. *Stan zdrowia ludności Polski w 2009 r.*, GUS, Warszawa 2011.
8. Szarfenberg R. (red), *Krajowy Raport Badawczy. Pomoc i integracja społeczna wobec wybranych grup – diagnoza standaryzacji usług i modeli instytucji*, Wrzos, Warszawa 2011.

Spis tabel:

- Tabela 1: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Ruda – Huta w latach 2010 – 2013 **13**
- Tabela 2. Liczba osób i rodzin objętych pomocą materialną i socjalną w Gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014 **15**
- Tabela 3: Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2010 – 2014 **16**
- Tabela 4: Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą materialną i socjalną w Gminie Ruda–Huta w latach 2010 - 2013 **16**
- Tabela 5: Powody przyznania pomocy z pomocy społecznej **16**
- Tabela 6: Dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkole podstawowej **19**
- Tabela 7: Uczniowie objęci nauczaniem podstawowym i gimnazjalnym na terenie gminy **19**
- Tabela 8: Bezrobotni z terenu gminy Ruda – Huta zarejestrowani w PUP w Chełmie podzieleni ze względu na płeć w latach 2013 – 2014 **25**
- Tabela 9: Bezrobotni z terenu gminy Ruda – Huta zarejestrowani w PUP w Chełmie podzieleni ze względu na wykształcenie w latach 2013 – 2014 **26**
- Tabela 10: Bezrobotni z terenu gminy Ruda – Huta zarejestrowani w PUP w Chełmie podzieleni ze względu na okres pozostawania bez pracy w latach 2013 – 2014 **26**
- Tabela 11: Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, a rodziny ogółem korzystające z pomocy społecznej w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014 **33**

Tabela 12: Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie – Hucie **34**

Tabela 13: Odpowiedź na pytanie „Proszę z wymienionych poniżej problemów społecznych zaznaczyć maksymalnie 3 takie, które Pani/Pana zdaniem występują w Gminie Ruda - Huta i są wg Pani/Pana najpilniejsze do rozwiązania”**36**

Tabela 14: Odpowiedź na pytanie ”Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie Gminy Ruda – Huta?” **37**

Tabela 15: Odpowiedź na pytanie „Jakie są Pana/Pani zdaniem przyczyny występowania problemu uzależnień na terenie Gminy Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **37**

Tabela 16: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii winny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin ? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **37**

Tabela 17: Odpowiedź na pytanie „Jakich problemów w Pani/Pana opinii najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **38**

Tabela 18: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym Gminy Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **39**

Tabela 19: Odpowiedź na pytanie „Jakie są Pana/Pani zdaniem przyczyny bezradności rodziców z terenu Gminy Ruda - Huta w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **39**

Tabela 20: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii poprawiłyby sytuację rodzin przeżywających trudności wychowawcze w Gminie Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **40**

Tabela 21: Odpowiedź na pytanie „Na jakie według Pani/Pana negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z terenu Gminy Ruda - Huta ? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **41**

Tabela 22: Odpowiedź na pytanie „Jakie kroki w Pani/Pana ocenie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych w Gminie Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **41**

Tabela 23: Odpowiedź na pytanie „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie na terenie gminy?” **42**

Tabela 24: Odpowiedź na pytanie „Jakie Pani/Pana zdaniem są przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **42**

Tabela 25: Odpowiedź na pytanie ”Co w Pani/Pana opinii wpłynęłoby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w Gminie Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **43**

Tabela 26: Odpowiedź na pytanie „Jakie problemy w Pani/Pana opinii dotyczą najczęściej osób

starszych z terenu Gminy Ruda - Huta? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **43**

Tabela 27: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii poprawiłyby sytuację osób starszych na terenie Gminy Ruda – Huta?” **44**

Tabela 28: Odpowiedź na pytanie „Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie ?” **44**

Tabela 29: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii byłyby najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy domowej na terenie Gminy Ruda - Huta ? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **45**

Tabela 30: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania w Pani/Pana opinii poprawiłyby sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnych w lokalnej społeczności? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **45**

Tabela 31: Odpowiedź na pytanie „Jakie działania gminy mogą pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi)” **47**

Spis wykresów:

Wykres 1: Zmiany liczby ludności gminy na przestrzeni lat 2010 – 2013 **11**

Wykres 2. Porównanie liczby urodzeń i zgonów w latach 2009 – 2013 **11**

Wykres 3: Liczba ludności gminy ze względu na płeć **12**

Wykres 4: Procentowy rozkład struktury wiekowej mieszkańców gminy w latach 2010 – 2013 **12**

Wykres 5: Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały **14**

Wykres 6: Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa a rodziny ogółem korzystające z pomocy społecznej w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014 **22**

Wykres 7: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014 **24**

Wykres 8. Bezrobotni z terenu gminy Ruda – Huta zarejestrowani w PUP podzieleni ze względu na płeć w latach 2010 – 2014 **24**

Wykres 9: Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia, a rodziny ogółem korzystające z pomocy społecznej w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014 **27**

Wykres 10: Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności, a rodziny ogółem korzystające z pomocy społecznej w gminie Ruda – Huta w latach 2010 – 2014 **29**

Wykres 11: Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, a rodziny ogółem korzystające z pomocy społecznej w gminie Ruda – Huta w latach 2010-2014 **30**

Wykres 12: Liczba osób, którym przyznano pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2010 – 2014 **31**

Wykres 13: Liczba osób, którym przyznano pomoc w formie zapewnienia pobytu w domach pomocy społecznej w latach 2010 – 2014 **32**